

(ISSN: 2587-0238)

Uyduran, E. G. & Akyürek, R. (2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7(17), 495-545.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.418>

Article Type (Makale Türü): Research Article

ASSESSMENT OF BURNOUT LEVELS IN MUSIC TEACHER CANDIDATES¹

Rıza AKYÜREK

Assoc. Prof. Dr. , Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey, rizaakyurek@mu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6493-4871

Elif Gizem UYDURAN

Graduate Student, M.S.K.U. Institute of Educational Sciences, elif23g@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3664-8015

Received: 18.09.2021

Accepted: 12.02.2022

Published: 01.03.2022

ABSTRACT

Societies have reached their current state through social, cultural, economic, and political developments, transformations, and progress over time. As a result of the interaction of societies with each other, people from different cultures have come together and ignited the wick of cultural richness, diversity, and interaction. Many factors, such as various languages, religions, races, education, and traditions in the world, play a significant role in the diversification and change of human life. One of the most critical factors leading to these roles is education, which triggers a conscious shift in the lives of individuals. Education is a process that develops and changes people from birth to death. With different variables, the current study aimed to determine the burnout levels of the 1st, 2nd, 3rd, and 4th-years undergraduate music teacher candidates studying in the Music Education Departments Universities. The research in which the correlational survey model was used was a descriptive study. While the study population comprised the students of the Music Education Departments of Fine Arts Faculty of various Universities in Turkey, the study sample consisted of 857 music teacher candidates, of whom 500 were female and 357 male studying during the fall and spring semesters of the 2019-2020 academic year. The sample was determined by the random assignment method from seven different geographical regions of Turkey. The independent sample t-test was used to determine whether there were any significant differences between the music teacher candidates' burnout levels depending on their gender, class, type of high school they graduated from. The ANOVA test was applied to determine whether any significant differences existed between burnout levels of the music teacher candidates depending on the studied University, instrument type, and income level variables. The study interpreted the research findings in detail, and presented the suggestions in the course of the study.

Keywords: Music education, burnout, exhaustion, depersonalization, teacher candidates.

¹This study was produced from the master's thesis titled "Assessment of Burnout Levels in Music Teacher Candidates" accepted in MSKU Educational Sciences Institute, Fine Arts Education Department in July 2021.

INTRODUCTION

As a result of the interaction of societies with each other, people from different cultures have come together and ignited the wick of cultural richness, diversity, and interaction. Many factors, such as various languages, religions, races, education, and traditions in the world, play a significant role in the diversification and change of human life. One of the most critical factors leading to these roles is education, which triggers a conscious shift in the lives of individuals. Education is a process that develops and changes people from birth to death.

From general to specific, education is a continuous process that influences and transforms all social segments and individuals from birth to death (Özer, 2017). Education is a process of changing and improving many behaviors. As a planned process, it serves to provide certain improvements in people's behavior within the framework of predetermined rules. Based on this definition, education can be called the system of voluntary regulation of human behavior (Diken, 2019). The primary purpose of education is to ensure necessary structural and behavioral changes in individuals and raise individuals with characteristics appreciated by society (Üstün, 2010).

The music education process provides individuals with certain artistic and musical behaviors and brings conscious behaviors to improve their musical behaviors. Music is one of the chief life and culture veins that feed the individual and society. The music education process opens, enlarges, expands, operates, and develops this vein (Uçan, 1997, p.7). Education aims at human change and development. The main principle of a healthy education is to train the person in the best way, in line with his interests and abilities. Almost every person has been to a musical environment throughout life, including education years especially. Music education provides a remarkable opportunity for children and young people to receive a deep soul and personality education (Biber Öz, 2001, p.104). Özer (2017) has expressed that music education, which is an affective art education form figuring prominently in the fine arts, plays a significant role in providing human self-expression, personal and social development.

Burnout represents an erosion in the values, esteem, and spirituality of the individual. Simply put, burnout is the collapse of the human spirit. Burnout is a disease that develops slowly and continuously, dragging people into a severe whirlpool (Maslach & Leiter, 1997, p.17). From another perspective, Maslach has defined burnout in people as a syndrome displaying itself towards the work life and social environment through adverse attitudes such as feeling hopelessness and helplessness, physical exhaustion, long-lasting fatigue symptoms observed in people working in dense crowds, and experiencing much work-related emotional exhaustion (Maslach & Jackson, 1981).

At the outset, burnout was thought of as a psychological syndrome specific to people, such as doctors, lawyers, psychologists, teachers, serving other people. However, following studies (Leiter & Schaufeli, 1996) have shown that burnout is not specific to service-sector employees (Maroco, 2012 & Campos, 2012); that it exists in undergraduate and graduate students (Balogun et al., 1996), and that the burnouts of students show similarity

to those of employees (Yang, 2004). It can be said that burnout also causes fatigue and dissatisfaction effects on students. School is a significant factor in creating stress in students' lives (Küçüksüleymanoğlu & Onuray-Eğilmez, 2013, p.905).

Yıldırım (2019) has announced that Turkish students experience burnout due to the student selection exams; firstly, during the transition from primary to secondary education, and then, during the transition from secondary education to the first step in their academic career, university education. The students can start their academic careers after overcoming these stressful exam periods. Yang (2004) has defined student burnout as a state of emotional exhaustion, a tendency to depersonalization, and a low sense of competency syndrome due to course stress, course load, and other psychological factors during the learning process.

Aypay and Eryılmaz (2011, p.26) have stated that university education carries a significant meaning in a student's academic life. Therefore, possible negativities in this process may be shown among the reasons for the emergence of school burnout, -or academic burnout- which is one of the negative aspects of this process. In this context, Salmela et al. (2009) have defined student burnout towards school as getting exhausted from the school demands, developing negative attitudes towards school, and feeling inadequacy. Today, changing environmental factors cause employees to experience difficulties, and these difficulties result in fatigue and burnout with the effect of stressful life conditions and reduce their capacity (Schaufeli & Janczur 1994, p.95). Correct communication affects every aspect of individuals' lives. Solving problems with communication methods can enable the events to progress in a more constructive direction. Since music students are much more sensitive emotionally and psychologically, they possibly suffer burnout much higher than other occupational groups.

Castro (2016) has reported that burnout can interfere with one's productivity, effectiveness, motivation, and well being. Besides, Orzel (2010) has claimed that authority figures can either help or hinder students' progress towards a goal. Dews (1989) has expressed that music students generally make an emotional investment in the musical fields and practices in which they work. Also, a lack of communication can lead to a less motivated music student. If there is no effective communication between students and teachers, students may be less interested in music studies (Castro, 2016). It is common knowledge that music teaching department students of education faculties have problems and complaints about individual instrument lessons due to the diversity of courses, continuous instrument practice, and regular and disciplined work (Yıldırım, 2019).

Problem Status

The current study investigated the differences between the burnout levels of music teacher candidates according to their gender, the class they are in, the university they are in and their income levels. After burnout levels of music teacher candidates in the research's sample were measured with data collection tools, their burnout levels were compared using various variables to determine whether there was a significant difference between them.

Purpose of the Research

This research has aimed to examine whether the burnout levels of music teacher candidates differ significantly according to various variables. In line with this general purpose, the study sought answers to the following sub problems;

1. Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the Gender variable?
2. Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the Class variable?
3. Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the Universities they are studying?
4. Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to their income levels?

Both the limited number of scientific studies and the absence of any directly relevant scientific thesis study on the examination of the burnout status of music teacher candidates reveal the importance of the current research in terms of its originality and contribution to the field.

METHOD

Research Design

This research is a descriptive study and examines the burnout levels of music teacher candidates according to various variables using the correlational survey model. The survey model aims to describe past events as they were and current events as they are. The correlational survey approach determines the change of two or more variables together and (or) the degree of this change. A correlational survey can be carried out in two ways using the obtained relationships: comparison and correlation (Karasar, 2000). Kaya (2012) explains that, in the descriptive-correlational survey model, a study determines a situation or event as it is and finds out relationships, effects, and degrees of the variables causing this situation or event. Gürbüz and Şahin (2017 p.108) state that the correlational survey model is used to determine the relationship between two or more variables and any significant differences in certain variables, and also announced that the causes of the relation are sought by using correlation, regression, and difference tests.

Research Assumptions

- The participants were assumed to give sincere answers to the measurement tool used in the data collection within the research.
- The music teacher candidates were assumed to participate in the study voluntarily and were in mental health to respond to the scale questions.

Research Limitations

This research was limited to the following items:

- The research was carried out in the Music Education Departments of Fine Arts Faculty of various Universities selected as the sample.
- The research was carried out in the fall and spring semesters of the 2019-2020 academic year in the relevant departments.
- The research was conducted on 1st, 2nd, 3rd, and 4th-year undergraduate music teacher candidates in the fall and spring semesters of the 2019-2020 academic year.
- The research was carried out with theses, articles, papers, seminars, and all kinds of scientific resources directly or indirectly related to the subject.

Sample and Universe

The research universe comprised the Music Education Departments of Fine Arts Faculty of various Universities in Turkey. In order to represent the universe as realistic as possible, samples were selected from the related departments of Universities in each of the seven different geographical regions of Turkey. The sampling covered 857 music teacher candidates, of whom 500 were female and 357 were male, studying in the Music Education Departments. These universities are Marmara University (Marmara Region), Muğla Sıtkı Koçman University (Aegean Region), Mehmet Akif Ersoy University (Mediterranean Region), Gazi University (Central Anatolia Region), Trabzon University (Black Sea Region), Atatürk University (Eastern Anatolia Region) and Harran University (South East Anatolia Region). Tables 1, 2, 3, and 4 show the distributions of the music teacher candidates in the sample by the variables of gender, class, university and monthly income learned.

Table 1. Distribution of Music Teacher Candidates by Gender

Gender	Frequency	Percentage	Cumulative percentage
Male	357	41,7	41,7
Female	500	58,3	100,0
Total	857	100,0	

When the distribution of music teacher candidates to whom the scale was applied according to their genders is examined, it is seen that 58% are female and 42% are male.

Table 2. Distribution of Music Teacher Candidates by Classes

Class	Frequency	Percentage	Cumulative percentage
1	263	30,7	30,7
2	208	24,3	55,0
3	196	22,9	77,8
4	190	22,2	100,0
Total	857	100,0	

When the classes of music teacher candidates to whom the scale was applied are examined, it is seen that 31% of them are 1st Grade, 24% 2nd Grade, 23% 3rd Grade and 22% 4th Grade.

Table 3. Distribution of Music Teacher Candidates by The Universities They Are Studying

University	Frequency	Percentage	Cumulative percentage
MAKU	118	13,8	13,8
TU	144	16,8	30,6
MSKU	103	12,0	42,6
MU	106	12,4	55,0
AU	125	14,6	69,5
HU	130	15,2	84,7
GU	131	15,3	100,0
Total	857	100,0	

Music teacher candidates to whom the scale was applied, 17% were Trabzon University, 15% Harran University, 15% Gazi University, 15% Atatürk University, 14% Mehmet Akif Ersoy University, 12% Marmara University and 12 of them are studying at Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, Fine Arts Education Department, Music Education Department.

Table 4. Distribution of Music Teacher Candidates by Their Monthly Income

Monthly Income	Frequency	Percentage	Cumulative percentage
300-599	274	32,0	32,0
600-899	226	26,4	58,3
900-1199	148	17,3	75,6
1200-üzeri	209	24,4	100,0
Total	857	100,0	

When the income status of the music teacher candidates to whom the scale was applied was examined, it was determined that 32% of them had a monthly income of 300-599 TL, 27% had a monthly income of 600-899 TL, 17% had a monthly income of 900-1199 TL and 24% had a monthly income of 1200 TL or more.

Data Collection Tools

Developed by Schaufeli et al. (2002) and adapted into Turkish by Çapri, Gündüz, and Gökçakan (2011), the Maslach Burnout Inventory Student Form (MBI-SF) is a Likert type scale and consists of 13 items and 3 sub-dimensions. These sub-dimensions are 5-items Exhaustion (EXH) sub-dimension describing various fatigue and distress situations caused by the heavy course demands, 4-items Depersonalization (DEP) sub-dimension representing the mental alienation of the students from the courses, 4-items Competency (COM) sub-dimension showing the academic success of the students. A 5-point rating -Never, Sometimes, Often, Usually, Always- was used in the Maslach Burnout Inventory Student Form (MBI-SF). Music teacher candidates' demographic characteristics were collected in the Student Demographic Information Form. This form included music teacher candidates' demographic information of gender, university, class, and monthly income levels.

Data Collection (Transaction Path)

Before proceeding to the data collection process of the research, the necessary ethical permissions were obtained from the Human Research Ethics Commission of Muğla Sıtkı Koçman University with the report numbered 173 on 18.10.2019. After obtaining the necessary ethical permission, the data collection phase of the research was started. The data collection phase was carried out using the scale of the Maslach Burnout Inventory-Student Form, on the sample universities' relevant departments, during the fall and spring semesters of the 2019-2020 academic year, while the pandemic started to show its adverse effects. In the data collection, the researchers directly applied the scales in the departments where face-to-face education continued to the extent possible. The growing impact of pandemic conditions caused heavier health-related measures and a transition to remote teaching in universities from March 2020. In this period, the research data was collected with the scales via the internet and distance communication tools healthily and adequately.

FINDINGS

Findings and Comments on the First Sub-Problem

Findings and comments regarding the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the gender variable" are below. In addition, the gender variable was compared with the exhaustion, depersonalization, and competency sub-dimensions of the Maslach burnout inventory, and the statistically significant relationship between them was presented in tables.

Findings and comments on the Exhaustion Sub-Dimension and the Gender variable

Table 5. The Homogeneity of Variance and T-Test Results Regarding the Music Teacher Candidates' Genders and the Exhaustion Sub-Dimension

The Homogeneity of Variance and T-Test Results					
	F	P	t	df	P (t-test)
Exhaustion	3,529	,061	-2,258	855	,024
				786,752	,023

(p>0.05)

As seen in Table 5, the variance homogeneity test's significance value, p (0.06), was higher than 0.05, which showed that the variances were equally distributed. The t-test p-value (0.02) was lower than 0.05. Accordingly, there was a statistically significant relationship between the music teacher candidates' exhaustion levels and their genders. In the exhaustion sub-dimension, the average answer score of 500 female teacher candidates (2,342) was higher than the average score of 357 males (2,168), which showed female music teacher candidates were more prone to burnout than males.

Findings and comments on the Depersonalization Sub-dimension and the Gender variable

Table 6. The Homogeneity of Variance and T-Test Results Regarding the Music Teacher Candidates' Genders and the Depersonalization Sub-Dimension

The Homogeneity of Variance and T-Test Results					
	F	P	T	df	P (t-test)
Depersonalization	,406	,524	-,436	855	,663
				750,054	,665

(p>0.05)

As seen in Table 6, the significance value of the variance homogeneity test ($p = 0.052 > 0.05$) pointed out that the variances were equally distributed. The t-test p-value (0.67) was higher than 0.05. Accordingly, no statistically significant relationship was determined between the music teacher candidates' depersonalization levels and their genders. Of 857 music teacher candidates participating in the research, the female teacher candidates' mean answer score in the depersonalization sub-dimension was 1.858, and that of the male teacher candidates was 1.824. These results revealed no significant difference existed.

Findings and comments on Competency Sub-Dimension and Gender variable

Table 7. The Homogeneity of Variance and T-Test Results Regarding the Music Teacher Candidates' Gender and Competency Sub-Dimension

The Homogeneity of Variance and T-Test Results					
	F	P	t	Df	P (t-test)
competency	3,276	,071	-,918	855	,359
				798,197	,353

($p > 0.05$)

In Table 7, the significance value of the variance homogeneity test ($p = 0.07 > 0.05$) showed that the variances were equally distributed. The t-test p-value (0.36) was higher than 0.05. Accordingly, there was no statistically significant relationship between the competency levels of music teacher candidates and their genders.

Findings and Comments on the Second Sub-Problem

Findings and comments regarding the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the Class variable?" are given below. In addition, the class variable of the music teacher candidates was compared with the exhaustion, depersonalization, and competency sub-dimensions of the Maslach burnout inventory, and the statistically significant relationships between them were presented in tables.

Findings and comments on the Exhaustion Sub-Dimension and the Class variable

The following tables show the findings obtained from the variance homogeneity, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) tests, conducted to reveal if a significant relationship existed between the music teacher candidates' exhaustion sub-dimension perceptions and the class variable.

Table 8. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results for Music Teacher Candidates' Classes and Exhaustion Sub-Dimensions

	Class	N	X	SS	F	P
Exhaustion	1	263	2,0829	1,02099	7,094	,000
	2	208	2,2212	1,13680		
	3	196	2,2888	1,16323		
	4	190	2,5611	1,10887		
	Total	857	2,2695	1,11423		

($p < 0.05$)

As seen in Table 8, since the p-value (0.000) was less than 0.05, it was determined that the exhaustion levels of the music teacher candidates showed a significant difference according to their classes. Table 11 covers the Tukey test findings showing between which classes the difference existed.

Table 9. Tukey Test Results for Music Teacher Candidates' Classes and Exhaustion Sub-Dimension

	Class (I)	Class (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Exhaustion	1	2	-,13826	,10230	,530
		3	-,20589	,10404	,197
		4	-,47816*	,10497	,000
	2	1	,13826	,10230	,530
		3	-,06762	,10975	,927
		4	-,33990*	,11064	,012
	3	1	,20589	,10404	,197
		2	,06762	,10975	,927
		4	-,27228	,11225	,073
	4	1	,47816*	,10497	,000
		2	,33990*	,11064	,012
		3	,27228	,11225	,073

As seen in Table 9, there was a significant relationship between class and exhaustion levels according to Tukey test data. There were significant differences in exhaustion levels between the 1st and 4th graders (0.000) and the 2nd and 4th graders (0.012). In addition, the exhaustion value averages of the first-graders were 2.08, the seconds were 2.22, the thirds were 2.28, and the fourths were 2.56, which showed that as the classes of music teacher candidates increased, their burnout levels increased.

Findings and Comments on Depersonalization Sub-Dimension and Class Variable

The tables below show the findings from the one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal if a significant relationship existed between the music teacher candidates' depersonalization and their class variable.

Table 10. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results for Music Teacher Candidates' Classes and Depersonalization Sub-Dimension

	Class	N	X	SS	F	P
Depersonalization	1	263	1,5209	1,02825	17,689	,000
	2	208	1,7512	1,05538		
	3	196	2,0115	1,18465		
	4	190	2,2224	1,06512		
	Total	857	1,8445	1,11153		

(p<0.05)

As seen in Table 10, there was a significant relationship between the music teacher candidates' classes and their depersonalization levels since the p-value (0.00) was less than 0.05. Table 13 shows the findings of the Tukey test applied to see between which classes the difference occurred.

Table 11. Tukey Test Results Regarding the Classes of Music Teacher Candidates and Their Depersonalization Sub-Dimension

	Class (I)	Class (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Depersonalization	1	2	-,23029	,10025	,099
		3	-,49057*	,10195	,000
		4	-,70146*	,10287	,000
	2	1	,23029	,10025	,099
		3	-,26028	,10755	,074
		4	-,47117*	,10842	,000
	3	1	,49057*	,10195	,000
		2	,26028	,10755	,074
		4	-,21089	,10999	,221
	4	1	,70146*	,10287	,000
		2	,47117*	,10842	,000
		3	,21089	,10999	,221

As seen in Table 11, there was a significant relationship between class and depersonalization levels in the Tukey test data. There were significant differences in depersonalization levels between 1st graders and 3rd graders (0.00), 1st graders and 4th graders (0.00), and 2nd graders and 4th graders (0.00). The mean depersonalization values of the first graders were 1.52, the seconds 1.75, the thirds 2.01, and the fourths 2.22, which showed that the music teacher candidates' depersonalization levels rose as their classes increased.

Findings and Comments on Competency Sub-Dimension and Class Variable

The tables below show the findings from the variance homogeneity test, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal if a significant relationship existed between the music teacher candidates' competencies and the class variables.

Table 12. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results for Music Teacher Candidates' Classes and Competency Sub-Dimension.

	Class	N	X	SS	F	P
competency	1	263	2,4468	,94557	12,776	,000
	2	208	2,9219	,84497		
	3	196	2,7908	,99014		
	4	190	2,8461	,86008		
	Total	857	2,7293	,93296		

(p<0.05)

As seen in Table 12, there was a significant relationship between the music teacher candidates' classes and the competency sub-dimension since the p-value (0.00) was less than 0.05. Table 13 shows the findings of the Tukey test applied to see between which classes the difference emerged.

Table 13. Tukey Test Results Related to Music Teacher Candidates' Classes and Competency Sub-Dimension

	Class (I)	Class (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
	1	2	-,47511*	,08484	,000
		3	-,34405*	,08627	,000
		4	-,39928*	,08705	,000
	2	1	,47511*	,08484	,000
		3	,13106	,09101	,475

competency	3	4	,07582	,09175	,842	
		1	,34405*	,08627	,000	
		2	-,13106	,09101	,475	
		4	-,05524	,09308	,934	
	4	1	,39928*	,08705	,000	
		2	-,07582	,09175	,842	
		3		,05524	,09308	,934

As seen in Table 13, there was a significant relationship between class and competency levels according to Tukey test data. Accordingly, the first graders with an average score of 2.44 identified themselves as less competent than other classes. This value was 2.92 in the second, 2.79 in the thirds, and 2.84 in the fourths. Since the accomplishment sub-dimension comprised positively structured questions, unlike the exhaustion and depersonalization sub-dimensions, while the average values increase, the tendency to competency also increases.

Findings and Comments on the Third Sub-Problem

The tables below show the findings and comments regarding the question, "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the studied university variable." In addition, the university variable of the music teacher candidates was compared with the exhaustion, depersonalization, and competence sub-dimensions of the Maslach burnout inventory, and the statistically significant relationships between them were presented in tables.

Findings and Comments on the Exhaustion Sub-Dimension and the University Variable

The tables below show the findings obtained from the variance homogeneity test, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal if a significant relationship existed between exhaustion and university variable in music teacher candidates.

Table 14. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results Regarding the Studied University and Exhaustion Sub-Dimension of Music Teacher Candidates.

	University	N	X	SS	F	P
Exhaustion	MAKU	118	2,8966	,90232	39,080	,000
	TU	144	2,4847	1,11433		
	MSKU	103	2,9689	1,01199		
	MU	106	2,5755	,97461		
	AU	125	1,6816	,86064		
	HU	130	1,8446	1,04303		
	GU	131	1,6534	,97565		
	Total	857	2,2695	1,11423		

(p<0.05)

As seen in Table 14, the p-value (0.00) was less than 0.05, which showed a significant relationship between the universities studied and exhaustion levels. Table 15 shows the findings of the Tukey test applied to see between which schools the difference existed.

Table 15. Tukey Test Results Regarding the University Variable and The Exhaustion Sub-Dimension of the Music Teacher Candidates

	University(I)	University(J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Exhaustion	MAKU	TU	,41189*	,12292	,015
		MSKU	-,07232	,13349	,998
		MU	,32114	,13247	,190
		AU	1,21501*	,12706	,000
		HU	1,05199*	,12587	,000
	TU	GU	1,24318*	,12564	,000
		MAKU	-,41189*	,12292	,015
		MSKU	-,48421*	,12775	,003
		MU	-,09075	,12669	,992
		AU	,80312*	,12102	,000
	MSKU	HU	,64011*	,11976	,000
		GU	,83129*	,11952	,000
		MAKU	,07232	,13349	,998
		TU	,48421*	,12775	,003
		MU	,39346	,13696	,063
	AU	AU	1,28733*	,13173	,000
		HU	1,12432*	,13058	,000
		GU	1,31550*	,13036	,000
		MAKU	-,32114	,13247	,190
		TU	,09075	,12669	,992
	MU	MSKU	-,39346	,13696	,063
		AU	,89387*	,13071	,000
		HU	,73086*	,12955	,000
		GU	,92204*	,12933	,000
		MAKU	-1,21501*	,12706	,000
	AU	TU	-,80312*	,12102	,000
		MSKU	-1,28733*	,13173	,000
		MU	-,89387*	,13071	,000
		HU	-,16302	,12401	,845
		GU	,02816	,12377	1,000
HU	MAKU	-1,05199*	,12587	,000	
	TU	-,64011*	,11976	,000	
	MSKU	-1,12432*	,13058	,000	
	MU	-,73086*	,12955	,000	
	AU	,16302	,12401	,845	
GU	GU	,19118	,12255	,708	
	MAKU	-1,24318*	,12564	,000	
	TU	-,83129*	,11952	,000	
	MSKU	-1,31550*	,13036	,000	
	MU	-,92204*	,12933	,000	
		AU	-,02816	,12377	1,000
		HU	-,19118	,12255	,708

As seen in Table 15, there was a significant relationship between the studied university and exhaustion level according to the Tukey test. In the light of the obtained data, the burnout tendencies of the music teacher candidates studying at Gazi University, Atatürk University, and Harran University were the lowest. The average burnout values of music teacher candidates at Trabzon University and Marmara University were 2.48 and 2.57, respectively. The burnout tendencies of the music teacher candidates at Mehmet Akif Ersoy University and Muğla Sıtkı Koçman University were the highest among the Universities participating in the research, with a mean score of 2.89 and 2.96 respectively.

Findings and Comments on Depersonalization Sub-Dimension and University Variable

The tables below show the findings from the variance homogeneity test, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) test conducted to determine if a significant relationship existed between music teacher candidates' depersonalizations and their university variable.

Table 16. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results for Music Teacher Candidates' University Variables and Depersonalization Sub-Dimensions.

	University	N	X	SS	F	P
Depersonalization	MAKU	118	2,4343	,94305	30,526	,000
	TU	144	2,0122	1,17533		
	MSKU	103	2,3107	,87340		
	MU	106	2,3042	,98138		
	AU	125	1,2360	,92420		
	HU	130	1,4731	1,06123		
	GU	131	1,3397	1,03174		
	Total	857	1,8445	1,11153		

(p<0.05)

In Table 16, the p-value (0.00) was less than 0.05, indicating that there was a significant relationship between the levels of depersonalization and the university education variable of music teacher candidates. Table 17 shows the findings of the Tukey test applied to see between which schools the difference occurred.

Table 17. Tukey Test Results Regarding the Studied University and Depersonalization Sub-Dimension of Music Teacher Candidates

	University (I)	University (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Depersonalization	MAKU	TU	,42217*	,12563	,014
		MSKU	,12364	,13643	,972
		MU	,13008	,13540	,962
		AU	1,19832*	,12986	,000
		HU	,96125*	,12864	,000
		GU	1,09463*	,12841	,000
	TU	MAKU	-,42217*	,12563	,014
		MSKU	-,29853	,13056	,252
		MU	-,29209	,12948	,267
		AU	,77615*	,12368	,000
		HU	,53908*	,12240	,000
		GU	,67246*	,12216	,000
	MSKU	MAKU	-,12364	,13643	,972
		TU	,29853	,13056	,252
		MU	,00643	,13998	1,000
		AU	1,07468*	,13464	,000
		HU	,83760*	,13346	,000
		GU	,97098*	,13324	,000
	MU	MAKU	-,13008	,13540	,962
		TU	,29209	,12948	,267
MSKU		-,00643	,13998	1,000	
AU		1,06825*	,13359	,000	
HU		,83117*	,13241	,000	
GU		,96455*	,13218	,000	
AU	MAKU	-1,19832*	,12986	,000	
	TU	-,77615*	,12368	,000	
	MSKU	-1,07468*	,13464	,000	

		MU	-1,06825*	,13359	,000
		HU	-,23708	,12674	,501
		GU	-,10369	,12650	,983
	HU	MAKU	-,96125*	,12864	,000
		TU	-,53908*	,12240	,000
		MSKU	-,83760*	,13346	,000
		MU	-,83117*	,13241	,000
		AU	,23708	,12674	,501
		GU	,13338	,12525	,938
	GU	MAKU	-1,09463*	,12841	,000
		TU	-,67246*	,12216	,000
		MSKU	-,97098*	,13324	,000
		MU	-,96455*	,13218	,000
		AU	,10369	,12650	,983
		HU	-,13338	,12525	,938

As seen in Table 17, there was a significant relationship between the studied University and depersonalization levels according to the Tukey test. There were significant differences between "MAKU and TU, AU, HU, GU," between "TU and MAKU, AU, HU, GU," between "MSKU and AU, HU, GU," between "MU and AU, HU and GU." The mean depersonalization values of music teacher candidates from Atatürk University, Gazi University, and Harran University were 1.23, 1.33, and 1.47, respectively. While the research determined a minimum depersonalization trend in the music teacher candidates in Atatürk University, Gazi University, and Harran University, the highest average value among the Universities studied was found on the students of Mehmet Akif Ersoy University with 2.43.

Findings and Comments on Competency Sub-Dimension and the Studied University Variable

The tables below show the findings from the one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal if any significant relationship occurred between the competency sub-dimension of music teacher candidates and the university variable.

Table 18. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results Regarding the Studied University and Competence Sub-Dimension of the Music Teacher Candidates

	University	N	X	SS	F	P
Competency	MAKU	118	3,0403	,75247	44,815	,000
	TU	144	2,9653	,98441		
	MSKU	103	3,2840	,82623		
	MU	106	3,3066	,78246		
	AU	125	2,2440	,77607		
	HU	130	2,2231	,77837		
	GU	131	2,2519	,75670		
	Total	857	2,7293	,93296		

(p<0.05)

As seen in Table 18, the p-value (0.00) was less than 0.05, indicating a significant relationship between the music teacher candidates' University variable and their competency levels. Table 19 shows the findings of the Tukey test applied to see between which schools the difference emerged.

Table 19. Tukey Test Results of Music Teacher Candidates Regarding the Studied Universities and Their Competency Sub-Dimension

	University (I)	University (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Competency	MAKU	TU	,07498	,10133	,990
		MSKU	-,24373	,11004	,288
		MU	-,26635	,10920	,184
		AU	,79625*	,10474	,000
		HU	,81718*	,10376	,000
	TU	MAKU	-,07498	,10133	,990
		MSKU	-,31870*	,10531	,041
		MU	-,34133*	,10443	,019
		AU	,72128*	,09976	,000
		HU	,74220*	,09872	,000
	MSKU	MAKU	,24373	,11004	,288
		TU	,31870*	,10531	,041
		MU	-,02262	,11290	1,000
		AU	1,03998*	,10859	,000
		HU	1,06090*	,10764	,000
	MU	MAKU	,26635	,10920	,184
		TU	,34133*	,10443	,019
		MSKU	,02262	,11290	1,000
		AU	1,06260*	,10775	,000
		HU	1,08353*	,10679	,000
	AU	MAKU	-,79625*	,10474	,000
		TU	-,72128*	,09976	,000
		MSKU	-1,03998*	,10859	,000
		MU	-1,06260*	,10775	,000
		HU	,02092	,10222	1,000
	HU	MAKU	-,81718*	,10376	,000
		TU	-,74220*	,09872	,000
		MSKU	-1,06090*	,10764	,000
		MU	-1,08353*	,10679	,000
		AU	-,02092	,10222	1,000
GU	MAKU	-,78835*	,10357	,000	
	TU	-,71337*	,09853	,000	
	MSKU	-1,03207*	,10746	,000	
	MU	-1,05470*	,10661	,000	
	AU	,00791	,10203	1,000	
		HU	,02883	,10102	1,000

As seen in Table 19, Tukey test data showed significant relationships between university and competency levels. There were significant differences between MAKU and AU, HU, GU, between TU and MSKU, MU, AU, HU, GU, between MSKU and TU, AU, HU, GU, between MU and TU, AU, HU, GU. While the lowest competency subscale average of 2.22 seen in Harran University showed that the music teacher candidates studying at this university considered themselves lower competent than participants studying in other universities, the highest average value of 3.30 seen in Marmara University showed that the music teacher candidates studying at this university considered themselves more competent than others.

Findings and Comments on the Fourth Sub-Problem

The findings and comments regarding the question, "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the variable of monthly income?" are shown below. In addition, the monthly income variable of the music teacher candidates was compared with the exhaustion, depersonalization, and competence sub-dimensions of the Maslach burnout inventory and statistically significant relationships between them were presented in the tables.

Findings and Comments on the Exhaustion Sub-Dimension and the Monthly Income Variable

The tables below show the findings from the variance homogeneity test, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal whether a significant relationship occurred between exhaustion and monthly income variable of music teacher candidates.

Table 20. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results Regarding Monthly Income and Exhaustion Sub-Dimension of Music Teacher Candidates.

	Monthly Income	N	X	SS	F	P
Exhaustion	TRL 300-599	274	2,0270	1,05122	6,813	,000
	TRL 600-899	226	2,4159	1,07980		
	TRL 900-1199	148	2,4189	1,10271		
	TRL 1200 and above	209	2,3234	1,19110		
	Total	857	2,2695	1,11423		

(p<0.05)

According to Table 20, the p-value (0.00) was less than 0.05, which showed that the exhaustion levels were significantly different according to the monthly income status of the music teacher candidates. Table 21 shows the findings of the Tukey test applied to see between which groups the difference emerged.

Table 21. Tukey Test Results Regarding Monthly Income and Exhaustion Sub-Dimension of Music Teacher Candidates

	Income (I)	Income (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Exhaustion	300-599	600-899	-,13826	,10230	,530
		900-1199	-,20589	,10404	,197
		1200+	-,47816*	,10497	,000
	600-899	300-599	,13826	,10230	,530
		900-1199	-,06762	,10975	,927
		1200+	-,33990*	,11064	,012
	900-1199	300-599	,20589	,10404	,197
		600-899	,06762	,10975	,927
		1200+	-,27228	,11225	,073
	1200+	300-599	,47816*	,10497	,000
		600-899	,33990*	,11064	,012
		900-1199	,27228	,11225	,073

According to the Tukey test data in Table 21, a significant relationship was determined between monthly income status and exhaustion levels. The level of 300-599 TL played an efficient role in the differentiation of group averages. This income level differed statistically significantly from all others. In the study, the group least

prone to exhaustion covered the music teacher candidates with a monthly income of TRL 300-599, demonstrating a mean exhaustion value of 2.02. The group most prone to exhaustion was the group of participants with an income of TRL 900-1199 per month, and their average was 2.41.

Findings and Comments on Depersonalization Sub-Dimension and Monthly Income Variable

The tables below show the findings from the variance homogeneity, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) tests conducted to reveal if a significant relationship existed between music teacher candidates' depersonalizations and their monthly income variables.

Table 22. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results of Music Teacher Candidates' Monthly Income and Depersonalization Sub-Dimension

	Monthly Income	N	X	SS	F	P
Depersonalization	300-599	274	1,6150	,98432	5,906	,001
	600-899	226	1,9701	1,18600		
	900-1199	148	1,9679	1,05474		
	1200+	209	1,9222	1,18392		
	Total	857	1,8445	1,11153		

(p<0.05)

In Table 22, a p-value less than 0.05 (0.001) revealed a significant difference in depersonalization levels according to the music teacher candidates' monthly incomes. Table 23 shows the findings of the Tukey test applied to see between which groups the difference occurred.

Table 23. Tukey Test Results Regarding the Music Teacher Candidates' Monthly Incomes and Depersonalization Sub-Dimension.

	Income (I)	Income (J)	Differenve of the Averages	Standard Error	P
Depersonalization	300-599	600-899	-,35517*	,09903	,002
		900-1199	-,35294*	,11243	,009
		1200+	-,30729*	,10122	,013
	600-899	300-599	,35517*	,09903	,002
		900-1199	,00223	,11654	1,000
		1200+	,04788	,10576	,969
	900-1199	300-599	,35294*	,11243	,009
		600-899	-,00223	,11654	1,000
		1200+	,04566	,11840	,981
	1200+	300-599	,30729*	,10122	,013
		600-899	-,04788	,10576	,969
		900-1199	-,04566	,11840	,981

As seen in Table 23, in Tukey test data, there was a significant difference between depersonalization levels by monthly incomes. The group with an income level of 300-599 TL effectively impacted the group averages and significantly differed from all groups. This group, which had a monthly income of TRL 300-599, had the lowest mean depersonalization trend value of 1.61. The music teacher candidates most prone to depersonalization had a monthly income of TRL 600-899, with an average trend value of 1.97.

Findings and Comments on Competence Sub-Dimension and Monthly Income Variable

The tables below show the findings from the variance homogeneity test, mean deviation, standard deviation, and one-way variance (ANOVA) test conducted to reveal if there is a significant relationship between the competence and the monthly income status variable of the music teacher candidates.

Table 24. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) Results Regarding Monthly Incomes and Competence Sub-Dimension of Music Teacher Candidates

	Monthly Income	N	X	SS	F	P
Competency	300-599	274	2,5347	,85789	9,867	,000
	600-899	226	2,7058	,97993		
	900-1199	148	3,0321	,93509		
	1200+	209	2,7955	,91612		
	Total	857	2,7293	,93296		

(p<0.05)

Table 24 shows that since the p-value (0.00) was less than 0.05, the music teacher candidates' competency levels showed a significant difference according to their monthly incomes. Table 25 shows the findings of the Tukey test applied to see between which groups the difference emerged.

Table 25. Tukey Test Results Regarding Monthly Incomes and Competence Sub-Dimension of Music Teacher Candidates

	Income (I)	Income (J)	Difference of the Averages	Standard Error	P
Competency	300-599	600-899	-,17108	,08256	,163
		900-1199	-,49742*	,09373	,000
		1200+	-,26078*	,08438	,011
	600-899	300-599	,17108	,08256	,163
		900-1199	-,32634*	,09716	,005
		1200+	-,08970	,08817	,739
	900-1199	300-599	,49742*	,09373	,000
		600-899	,32634*	,09716	,005
		1200+	,23664	,09871	,078
	1200+	300-599	,26078*	,08438	,011
		600-899	,08970	,08817	,739
		900-1199	-,23664	,09871	,078

As seen in Table 25, a significant relationship was determined between monthly incomes and competency levels according to Tukey test data. There were significant differences in the competence levels of the music teacher candidates by their income group averages. In income groups, there were significant differences between TRL 300-599 group and TRL 900-1199 and 1200+ groups, and between TRL 600-899 group and TRL 900-1199 group. While the music teacher candidates with a monthly income of TRL 300-599 had the lowest average competency level, with 2.54, the music teacher candidates with a monthly income of TRL 900-1199 had the highest mean competency, with 3.03.

CONCLUSION and DISCUSSION

Conclusions Regarding the First Sub-Problem

The statistical analysis results of the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the gender variable?" were interpreted considering the sub-dimensions of burnout, depersonalization, and competency. The t-test p-value of the exhaustion sub-dimension was 0.024, depersonalization was 0.663, and competency was 0.359 in the study. There was a statistically significant relationship between the exhaustion sub-dimensions and the gender variable. Female music teacher candidates were more prone to burnout than male music teacher candidates. This may have resulted from that the female music teacher candidates are more emotional, responsible, and disciplined in their life and profession. There was no significant difference in the sub-dimensions of depersonalization and competence.

Conclusions Regarding the Second Sub-Problem

The statistical analysis results of the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the class variable?" were interpreted considering the sub-dimensions of burnout, depersonalization, and competency. The Anova test was applied to test whether there was a significant difference in the music teacher candidates' grade levels. The analysis result showed a significant difference in the sub-dimensions of exhaustion, depersonalization, and competency according to the classes of music teacher candidates. According to the results of the Tukey test, music teacher candidates' burnout levels increased as the grade level increased. In line with this result, the music teacher candidates in the 4th grade showed more exhaustion and depersonalization tendencies than the music teacher candidates in the other classes. Additionally, the 2nd-grade music teacher candidates were more prone to competency than the other graders and thus significantly differentiated the group averages.

Conclusions on the Third Sub-Problem

The statistical analysis results of the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the University variable?" were assessed considering the sub-dimensions of burnout, depersonalization, and competency. The Anova test was applied to test whether there was a significant difference between the music teacher candidates' University variables. The analysis result revealed significant differences in the exhaustion, depersonalization, and competency sub-dimensions according to the University variable. MSKU ($X=2.9689$) had the highest exhaustion trend, while MAKU ($X=2.4343$) had the greatest depersonalization trend. The University with the highest competency trend was MU (3,3066). Here, the average competency sub-dimensions of the oldest and deep-rooted Universities established in Turkey - which have the leading music teacher training programs- were listed at higher levels, as expected. From this point of view, as a natural result, music teacher candidates in these well-rooted Universities can feel more competent than music teacher candidates in the relevant departments of new Universities.

Conclusions on the Fourth Sub-Problem

The statistical analysis results of the question "Is there a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the monthly income variable?" were assessed considering the sub-dimensions of burnout, depersonalization, and competency. ANOVA tested whether the income levels of the music teacher candidates in the research differed significantly. As a result of the analysis, there were significant differences in the subscales of exhaustion, depersonalization, and competency according to the monthly income of the music teacher candidates. In the study, the music teacher candidates with TRL 300-599 monthly income showed the minimum tendency to exhaustion and depersonalization. On the other hand, the music teacher candidates with TRL 900-1199 income were the most prone to competency. These results may imply that the low income music teacher candidates have concerns caused by many psychological, emotional, sociological, and economic reasons on the issues such as their future expectations, family responsibilities, completing University education on time, earning a sufficient economic income, being immediately appointed to a school as a music teacher, and being successful. In addition, the high-income music teacher candidates' self-confidence due to having high economic and social opportunities, working environment, materials, equipment, sufficient financial resources, and lower future concerns can cause them to feel more competent than other teacher candidates.

Discussion on the First Sub-Problem

Whether a statistically significant relationship existed between the music teacher candidates' exhaustion sub-dimension levels by the gender variable was revealed by measuring. Female teacher candidates were more prone to burnout than male teacher candidates. There were no statistically significant differences in depersonalization and competence sub-dimensions. Some similar are available studies in the literature. Unlike the current study, in his master's thesis investigating the teacher candidates' burnout levels, Şentürk (2016) has found significant differences only in the depersonalization sub-dimension according to students' genders. Ören and Türkoğlu (2006), in their article investigating burnout in teacher candidates, found a significant relationship between exhaustion sub-dimension and gender variable, similar to this study. They have concluded that female students show more burnout in the emotional exhaustion sub-dimension, while male students showed more burnout in personal competency and depersonalization. Balkis et al. (2011) reached different results from the current study in their paper examining the burnout prevalence among teacher candidates and the relationships between burnout and demographic variables and academic achievement. In the analysis results on whether burnout differed according to the gender variable, they have concluded that the burnout levels of male teacher candidates are higher than the burnout levels of females. Again, reaching different results from the current study, Salmela et al. (2008), in their article "Achievement strategies during University studies predict early career burnout and engagement," have concluded that the burnout level is higher in males. In their article examining the burnout levels of University preparatory class students, Akil and Yazar (2014) reached different results from this study. Although there was no significant difference in depersonalization and competence sub-dimensions in the scores of male and female English preparatory class

students in MBI-SF, there was a significant difference between the levels of the exhaustion sub-dimension. They concluded that male students' burnouts were more than females. Akdeniz (2019) has reached similar results to the current research in his master's thesis investigating the burnout and PPSE (Public Personnel Selection Exam) anxiety levels of prospective science teachers. He found no significant difference in both burnout and PPSE anxiety levels according to the gender variable. In their articles, Tmkaya (2010) and avuođlu (2009) have investigated the burnout levels of senior classroom teacher candidates. They could not find a significant relationship between gender variables and exhaustion, unlike the results of this research.

Discussion on the Second Sub-Problem

The examination of whether a significant difference appeared between the music teacher candidates' burnout levels according to the class variable exhibited a statistically significant difference in exhaustion, depersonalization, and competence sub-dimensions. The current study concluded that the burnout levels of the music teacher candidates gradually increased from the 1st graders to the 4th graders. In their paper investigating the burnout levels of students studying at the Education Faculty, Bekir et al. (2012) reached similar results to the current study. They determined that the 4th graders were more burnt-out than the 1st graders. In his master's thesis investigating burnout levels of teacher candidates, Őentrk (2016) obtained similar results to the results of this research. He examined in terms of the main dimension and the exhaustion sub-dimension and he concluded that the levels of main- and sub-dimensions both increased significantly as the grade level increased. Balkis et al. (2011) have obtained similar results to the current study in their research examining the prevalence of burnout among teacher candidates and its relationship between demographic variables and academic achievement. The work showed burnout differentiation by the classes, and the burnout levels of the 3rd and 4th graders were higher than the 1st and 2nd graders. In terms of the sub-dimensions of burnout, the levels of emotional exhaustion, depersonalization, and low academic competency of the 3rd graders were higher than those of the other graders. Kksleymanođlu and Onuray Eğilmez (2013) investigated the burnout levels of music teacher candidates in Uludağ University and reached different results from the current study. They determined that the burnout level of first-year students in the depersonalization and exhaustion sub-dimensions was higher than other graders. As to the competency sub-dimension, they found out that as the grade level increased, students' feeling of self-competency decreased. In the article examining the risk of burnout in medical students in Spain, Galan et al. (2011) obtained similar results to the current study. They stated that 6th-grade medical students have a higher burnout risk than 3rd-grade medical students. Tansel (2015) has examined the burnout levels of University students and reached similar findings to the current research. They observed the burnout and depersonalization scores of the preparatory class students were lower than the upper grades and concluded that as the grade level increases, the level of burnout also increases. In their article analyzing the burnout levels of University students, Gndz et al. (2012) reached similar results with the current research. According to the grade level variable, they determined that exhaustion and depersonalization scores of the first-graders were lower than the upper grades, and the burnout levels of the students increased while they were moving on to the upper grades.

Discussion on the Third Sub-Problem

The measurement of whether there was a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the studied University variable revealed statistically significant differences in the sub-dimensions of exhaustion, depersonalization, and competence. In their article examining the burnout levels of pre-school teacher candidates, Önder et al. (2020) has shown that students studying at public Universities suffer more burnout in the sub-dimension of depersonalization and exhaustion than private University students. In the competence sub-dimension, there was no significant difference between the two groups. Özbal et al. (2018) have examined the burnout levels of Physical Education and Sports Teaching students and obtained similar results to the current research. There were significant differences between the Universities in the sub-dimensions of exhaustion and depersonalization. In the exhaustion sub-dimension, the significant differences were between the mean scores of Kastamonu University students and Afyon Kocatepe University, Cumhuriyet University, Pamukkale University, Gazi University students. In the results of the depersonalization sub-dimension, the significant differences were between the mean scores of Kastamonu University students and Afyon Kocatepe University, Pamukkale University, and Gazi University students.

Discussion on the Fourth Sub-Problem

The measurement of whether there was a significant difference between the burnout levels of music teacher candidates according to the monthly income variable showed statistically significant differences between the sub-dimensions of exhaustion, depersonalization, and competency. Unlike the current research results, Şentürk (2016) has determined that pre-service teachers finding their incomes insufficient were more burnt out in the main burnout dimension and its exhaustion, depersonalization, and competency sub-dimensions. Çavuşoğlu (2009) examined the burnout levels of senior primary school teacher candidates and reached different results from the current study. The burnout levels of teacher candidates have differed according to their Subjective Socioeconomic Status (SSS). Those who perceive themselves at the lower level have higher burnout levels than those at the middle SSS. The research results show that burnout decreases as the SSS increases. Akıl (2014) examined the burnout levels of university preparatory class students and obtained different findings from the current study. His study found no significant difference between the burnout levels of the students according to their monthly income amount. In their article, Ören and Türkoğlu (2006) reached different results from the current study when they evaluated burnout attitudes of teacher candidates in terms of socioeconomic level. They found no significant difference in the sub-dimensions of emotional exhaustion, personal achievement, and depersonalization.

RECOMMENDATIONS

The following suggestions were developed by examining the research findings and relevant literature studies;

- The sample of this study, which examined the music teacher candidates' burnout levels according to various variables, can be expanded. In this way, more music teacher candidates' burnout conditions can be determined.

- Instructors can support the students' self-confidence and professional knowledge in the relevant divisions of burnout scale's sub-dimensions, such as music teacher candidates' competency, self-confidence, ability to identify themselves as a teacher, capability in their field by providing necessary teaching programs, tools, materials, and equipment.
- Since relevant literature covers limited work on the University students' burnout levels, studies can be recommended on this subject.
- Future studies can investigate the reasons and consequences of burnout.
- Burnout levels of students at different education levels (e.g., primary school, high school) can be addressed.

ETHICAL TEXT

Before proceeding to the data collection process of the research, the necessary ethical permissions were obtained from the Human Research Ethics Commission of Muğla Sıtkı Koçman University with the report numbered 173 on 18.10.2019. In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules have been followed. Responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author(s).

Author(s) Contribution Rate: The 1st author's contribution rate to the article is 50%. The 2nd author's contribution rate to the article is 50%.

REFERENCES

- Akdeniz, A. (2019). *The investigation of burnout and kpss anxiety levels from various variables among science teacher candidates* [Unpublished master thesis]. Zonguldak Bülent Ecevit University. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Akil, E. Y. (2014). Examining the burnout level of prep class students at university. *Electronic Journal of Education Sciences*, 3(6), <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejedus/issue/15934/167556>
- Aypay, A. E. (2011). Investigation of the relationship between high school students motivation to class engagement and school burnout. *Mehmet Akif Ersoy University, Journal of Faculty Education*, 1(21), 26-44. <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/19394/205976>
- Balkis, M. , Duru, D. E. , Buluş, Y. M. & Duru, Y.S. (2011). The prevalence of burnout among prospective teachers, it's relation with demographic variables and academic achievement. *Pamukkale University, Journal of Faculty Education*, 29(29), 151-165. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11114>
- Balogun, J. A. M. (1996). Academic performance is not a viable determinant of physical therapy student's burnout. *Perceptual and Motor Skills*, 83(1), 21-22. <https://doi.org/10.2466Fpms.1996.83.1.21>
- Bekir, H. Ş. (2012). Study of the level of burnout of the students studying in faculty ff education according to some variables. *Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 18-32. <https://dergipark.org.tr>

- Biber Öz, N. (2001). The importance of music education in human cultural development. *Uludag University Journal of Education Faculty*, 14(1), p.101-107. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153174>
- Campos, J. A. (2012). Burnout syndrome among dental students. *National Library of Medicine*, 15(1), 65-155. <https://doi.org/10.1590/s1415-790x2012000100014>
- Çapri, B. , Gündüz, B. , & Gökçakan, Z. (2011). Maslach burnout inventory-student form (vte-öf) adaptation to turkish: validity and reliability study. *Çukurova University Journal of Education Faculty*, 1(40), 134-147. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423874835.pdf>
- Çavuşoğlu, İ. (2009). *An analysis of the burnout level of primary school teaching department student teachers* [Unpublished master thesis]. Çukurova University. <https://tez.yok.gov.tr/ulusaltezmerkezi>
- Dews, C. B. (1989). Student musician's personality styles, stresses and coping patterns. *Sage Journals, Psychology of Music*, 17(1), 37-47. <https://doi.org/10.1177%2F0305735689171004>
- Diken, Ö. (2019). *Beginning methods in flute training*. [Unpublished master thesis]. Necmettin Erbakan University. <https://tez.yok.gov.tr/ulusaltezmerkezi>
- Galan, F. , Sanmartin, A. & Polo, J. (2011). Burnout risk in medical students in spain using the maslach burnout inventory-student survey. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, (84), 453-459. <https://doi.org/10.1007/s00420-011-0623-x>
- Gündüz, B. , Çapri, B. , & Gökçakan, Z. (2012). Examining of the burnout level of university students. *Dicle University, Ziya Gökalp Journal Faculty of Education*, (19), 38-55. <https://dergipark.org.tr>
- Gürbüz, S. İ. (2017). *Scientific research methods* (4th edition). Seçkin Yayıncılık.
- Karasar, N. (2000). *Scientific research method* (10th edition). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. B. (2012). The level of teachers' knowing, application and training need on alternative assessment and evaluation techniques. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134.
- Küçüksüleymanoğlu, R. , Onuray Eğılmez H. (2013). Burnout in music teacher candidates: the model of uludag university. *International Journal of Social Science*, 6(3), 905-923. <https://doi.org/10.9761/JASSS734>
- Maroco, J. (2012). Defining the student burnout construct: A structural analysis from three burnout inventories. *Psychological Reports: Sage Journals*, 111(3), 814-830. <https://doi.org/10.2466/14.10.20>
- Maslach, C. (1997). *Reversing burnout*. Stanford Social Innovation Review.
- Maslach, C. (1997). *The truth about burnout*. Stanford Social Innivation Review.
- Maslach, C. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2(2), 99-113. <https://doi.org/10.1002/job.4030020205>
- Orzel, H. J. (2010). *Undergraduate music student stress and burnout* [Unpublished master thesis]. San Jose State University.
- Önder, A. C. (2020). Examination of burnout and alienation levels of preschool teacher candidates in terms of different variables. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 202-219. <https://doi.org/10.24106>
- Ören, N. & Türkoğlu, H. (2006). The exhaustion levels of teacher candidate. *Journal of Muğla University Institute of Social Sciences*, (16), 1-10. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/217333>

- Özbal, A. F. , Eski, T. & Ektirici, A. (2018). Evaluation of burnout levels of physical education teacher education students. *Atatürk University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 20(1), 96-105. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/455084>
- Özer, S. (2017). *The evaluation of Turkish pieces' place and necessity in violoncello training applied in education faculty fine arts education department's music education programs* [Unpublished master thesis]. Uludag University.
- Salmela, A. K. , Tolvanen, A. , & Nurmi, J. E. (2009). Achievement strategies during university studies predict early career burnout and engagement. *Journal of Vocational Behavior*, 75(2), 162-172. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2009.03.009>
- Salmela, A. K. , Kiuru, N. , & Nurmi, J. E. (2008). The role of educational track in adolescents school burnout: A longitudinal study. *British Journal of Educational Psychology*, 78(4), 663-689. <https://doi.org/10.1348/000709908X281628>
- Schaufeli, W. B. (1994). Burnout among nurses: A polish-dutch comparison. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 25(1), 95-113. <https://doi.org/10.1177%2F0022022194251006>
- Schaufeli, W. , & Enzmann, D. (1998). *The burnout companion to study and practice: a critical analysis: A Critical Analysis* (1st ed.). CRC Press. <https://doi.org/10.1201/9781003062745>
- Schaufeli, W. B. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 464-481. <https://doi.org/10.1177%2F0022022102033005003>
- Schaufeli, W. B. , Leiter, M. B. , & Maslach, C. (2009). *Burnout: 35 years old research and practice*. The Career Development International, 14(3), 204-220. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1108>
- Schaufeli, W. B. , Salanova, M. , Gonzalez-R. , V. , & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71-92. <https://doi.org/10.1023/A:1015630930326>
- Şentürk, Z. (2016). *The analysis of burnout level of teacher candidates* [Unpublished master thesis]. Ahi Evran University. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Tansel, B. (2015). Examining of the burnout level of university students. *Çukurova University Journal of Education Faculty*, 44(2), 241-268. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/265591>
- Tümekaya, S. (2010). An analysis of the burnout level of primary school teaching department student teachers *Çukurova University Journal of Social Sciences Institute*, 19(2), 468-481. <https://dergipark.org.tr>
- Uçan, A. (1997). *Music education*. Music Encyclopedia Publications.
- Üstün, E. (2010). *An analysis on the technical problems which are faced with in the individual instrument (flute) education applied in faculties of education, departments of education of fine arts, departments of music education examination* [Unpublished master thesis]. Selçuk University. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yang, H. J. (2004). Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrollment programs in Taiwan's technical-vocational colleges. *International Journal of Educational Development*, 24(3), 283-301. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2003.12.001>
- Yıldırım, Z. A. (2019). *Music teacher candidates investigation of burnout levels for individual instrument course: (Blacksea region example)* [Unpublished master thesis] Trabzon University. <https://tez.yok.gov.tr>
-

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ²

Öz

İlkçağlardan bu yana insanlar, çeşitli yöntem ve teknikler ile yaşam mücadelesi içinde kendi benliklerini oluşturarak günümüze kadar süregelen ve hala sürmekte olan bir gelişim sarmalında çağa ayak uydurmaktadırlar. Zaman içerisinde toplumlar sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal gelişim, dönüşümler ve ilerlemeler sayesinde günümüzdeki son hallerine ulaşmışlardır. Toplumların birbirleriyle olan etkileşimleri sonucu farklı kültürlerden insanlar bir araya gelerek kültürel zenginlik, çeşitlilik ve etkileşimin fitilini ateşlemektedirler. Dünya üzerinde var olan farklı dil, din, ırk, eğitim, yaşam vb. gibi birçok etkenlerin insan yaşamının çeşitlenmesinde ve değişiminde önemli rol oynadığı söylenebilir. Bu rollerden biri ve önde gelen en önemli unsurların başında bireylerin yaşamında bilinçli değişimin sağlanabilmesini tetikleyen eğitim gelmektedir. Eğitim, insanların doğumundan ölümüne kadarki süreçte bireylere eşlik etmekte olan değişim ve gelişim süreci olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada, Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında öğrenim görmekte olan 1. , 2. , 3. ve 4. sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar yarıyıllarında eğitim gören, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, örneklemini ise 500'ü kadın, 357'si erkek öğrenci olmak üzere toplam 857 müzik öğretmeni adayından oluşmaktadır. Örneklem Türkiye'nin 7 farklı coğrafi bölgesinden seçkisiz atama yöntemi ile belirlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri ile cinsiyet, sınıf, mezun olunan lise türü değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığının belirlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t-testi kullanılmış, yine müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri ile üniversite, eğitim aldıkları çalgı türü ve aylık gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla anova testi kullanılmıştır. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular yorumlanmış ve çalışmada ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Müzik eğitimi, tükenmişlik, tükenme, duyarsızlaşma, öğretmen adayları

²Bu çalışma, Temmuz 2021 yılında MSKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda kabul edilmiş "Müzik Öğretmeni Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Toplumların birbirleriyle olan etkileşimleri sonucu farklı kültürlerden insanlar bir araya gelerek kültürel zenginlik, çeşitlilik ve etkileşimin fitilini ateşlemektedirler. Dünya üzerinde var olan farklı dil, din, ırk, eğitim, yaşam vb. gibi birçok etkenlerin insan yaşamının çeşitlenmesinde ve değişiminde önemli rol oynadığı söylenebilir. Bu rollerden biri ve önde gelen en önemli unsurların başında bireylerin yaşamında bilinçli değişimin sağlanabilmesini tetikleyen eğitim gelmektedir. Eğitim, insanların doğumundan ölümüne kadarki süreçte bireylere eşlik etmekte olan değişim ve gelişim süreci olarak tanımlanabilir.

Eğitim; özelden genele, toplumun tüm katmanlarını etkileyen ve bu etkinin sonucunda değiştiren, bireyin doğumundan ölümüne kadar, yaşamının her aşamasında ve alanında etkili olan bir kavramdır (Özer, 2017). Eğitim, birçok davranışı değiştirme ve geliştirme sürecidir. Önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı bir süreçtir. Bu tanımdan yola çıkarak, insan davranışlarının istendik olarak düzenlemesi sistemine eğitim denilebilir. (Diken, 2019). Eğitimin temel amacı; toplumların ihtiyaç duyduğu özellikleri bünyesinde barındıran bireyler yetiştirmek ve bireyde gereken yapısal ve davranışsal değişimin gerçekleşmesini sağlamaktır (Üstün, 2010).

Müzik eğitimi, bireylere belirli sanatsal davranışlar kazandırmayı, müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan ve bireylerin müziksel davranışlarını geliştirmeye yönelik bilinçli davranış kazandırma süreci olarak tanımlanabilir. Müzik bireyi ve toplumu besleyen başlıca yaşam ve kültür damarlarından biridir. Müzik eğitimi bu damarı açan, büyüten, genişleten, işleyen ve geliştiren bir süreçtir (Uçan, 1997, s.7).Eğitimle, insanın değişimi ve gelişimi hedeflenmiştir. Sağlıklı bir eğitim, kişiyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, onu en iyi şekilde yetiştirmeyi amaçlar. Her insan, yaşamı boyunca, eğitim ve öğretimini sürdürürken çok yönlü bir müzik ortamı içinde bulunur. Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır (Biber Öz, 2001, s.104). Özer (2017), müzik eğitiminin, güzel sanatlar alanında önemli bir yere sahip olan duyuşsal bir sanat eğitimi türü olduğunu ve insanın kendini anlamlandırmasında, bireysel ve toplumsal gelişiminde büyük rol oynadığını belirtmiştir.

Tükenmişlik; bireyin sahip olduğu değerlerde, itibar ve maneviyatta meydana gelen bir aşınmayı temsil etmektedir. En yalın haliyle tükenmişlik, insan ruhunun çöküşüdür. Diğer yandan tükenmişlik; yavaş ve sürekli olarak gelişen, insanı kurtuluşu zor bir girdabın içine sürükleyen bir hastalıktır (Maslach ve Leiter, 1997, s.17). Başka bir bakış açısı ile Maslach, tükenmişlik kavramını “İşi nedeniyle oldukça fazla duygusal yıpranmalar yaşayan ve yoğun bir şekilde çevresindeki insanlarla birlikte çalışmak zorunda kalan kişilerde gözlemlenen, umutsuz ve çaresiz hissetme, fiziksel yorgunluk, uzun süren halsizlik gibi belirtiler sonucunda bireyde meydana gelen, iş hayatına ve sosyal çevreye karşı olumsuz yaklaşımlarla kendini gösteren bir sendrom” olarak tanımlamıştır (Maslach ve Jackson, 1981).

Başlangıçta, tükenmişlik, insanlara hizmet eden (örneğin, doktorlar, avukatlar, psikologlar, öğretmenler vb.) çalışanlara özgü bir psikolojik sendrom olarak düşünülmüştür. Ancak yapılan araştırmalar (Leiter ve Schaufeli,

1996) tükenmişliğin, insanlara hizmet eden çalışanlara özel olmadığını (Maroco, 2012 & Campos, 2012), lisans ve lisansüstü öğrencilerde de görüldüğünü (Balogun ve diğerleri, 1996) ve öğrenci tükenmişliğinin, çalışanlarda görülen tükenmişliğe benzediğini göstermiştir (Yang, 2004). Aynı tükenmişlik durumunun, yorgunluk ve tatminsizlik durumu öğrenciler üzerinde de etkisi olduğu söylenebilir. Öğrencilerin yaşamlarında okulun, stres yaratmada önemli bir faktör görevi gördüğü düşünülmektedir (Küçüksüleymanoğlu ve Onuray-Eğilmez, 2013, s.905). Yıldırım (2019), öğrenci tükenmişliğini, ülkemizde; eğitim-öğretim hayatında ilk olarak ilköğretimden orta öğretime geçişte sınav stresini yaşayan öğrenciler daha sonra orta öğretimden üniversiteye geçişte de bu stresi yaşadıklarını, öğrencilerin bu sınavları aştıktan sonra kariyer basamaklarından biri olan üniversite eğitimine başlayabildiklerini belirtirken, Yang (2004), öğrencinin derse yönelik tükenmişliği, öğrenme sürecinde öğrencilerin, ders stresi, ders yükü ve diğer psikolojik faktörler yüzünden, duygusal bir tükenme durumu, duyarsızlaşma eğilimi ve düşük başarı duygusu sendromu yaşaması olarak tanımlamıştır.

Aypay ve Eryılmaz (2011, s.26), üniversite eğitiminin; akademik olarak öğrencinin hayatında önemli bir süreç olduğunu ve bu süreçte de ara sıra olumsuz şekildeki yaşantılarla karşılaşma olasılığının olması, bu sürecin olumsuz taraflarından birisi olan okul tükenmişliği veya akademik tükenmişliğin ortaya çıkmasının muhtemel sonuçları arasında gösterilebileceğine değinmiştir. Salmela vd. (2009), bu bağlamda, öğrencilerin okula yönelik tükenmişliğini, okulun isteklerine karşı tükenmesi, okula yönelik olumsuz tutumlar geliştirmesi ve yetersizlik duygusuna kapılması şeklinde tanımlamışlardır. Günümüzde değişen çevresel etmenler çalışanların zorluklar yaşamasına sebep olmakta ve bu zorluklar bireyin kapasitesini düşürerek stresli hayat şartlarının da etkisiyle yorgunluk ve tükenmişlik ortaya çıkmaktadır (Schaufeli ve Janczur 1994, s.95).

Doğru iletişim bireylerin yaşamlarının her alanında etkilidir. Bireylerin, konuşarak problemleri ya da yapılması gerekenleri iletişim yöntemleri ile çözmeleri, olayların daha yapıcı yönde ilerlemesini sağlayabilir. Müzik öğrencilerinin duygusal ve psikolojik açıdan çok daha hassas düşüncelere sahip oldukları, bundan kaynaklı olarak da tükenmişlik yaşama olanaklarının diğer meslek gruplarına göre daha olası bir durum olduğu ileri sürülebilir.

Castro (2016), tükenmişliğin kişinin üretkenliğine, etkililiğine, motivasyonuna ve refahına müdahale edebileceğini belirtmiş ve Orzel (2010)'de buna ek olarak, otorite figürlerinin, öğrencilerin bir hedefe doğru ilerlemesine yardımcı olabileceği gibi engelleyebileceğini de iddia etmektedir. Dews (1989), müzik öğrencilerinin genellikle çalıştıkları müziksel alanlara ve uygulamalara duygusal bir yatırım yaptıklarını belirtmektedirler. Ayrıca İletişim eksikliği, daha az motive olmuş bir müzik öğrencisine yol açabilir. Öğrenci ve öğretmenler arasında etkili iletişim yoksa öğrenci müzik çalışmalarıyla daha az ilgilenebilir (Castro, 2016). Eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin de gerek ders çeşitliliği gerekse de enstrüman konusunda sürekli çalma zorunluluğunun olması ve düzenli, disiplinli bir çalışma gerektirmesi nedeniyle bireysel çalgı derslerine dair çeşitli sıkıntıları ve şikâyetlerinin olduğu bilinmektedir (Yıldırım, 2019).

Problem Durumu

Bu araştırmada, “müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeylerinin cinsiyet, sınıf, öğrenim görmekte oldukları üniversiteler ve gelir düzeyleri değişkenlerine göre farklılıkları araştırılmıştır. Araştırma kapsamında müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeyleri veri toplama araçları yoluyla elde edilmiş ve araştırmanın örnekleminde yer alan müzik öğretmenleri adaylarına ait çeşitli değişkenler ile tükenmişlik düzeyleri karşılaştırılmış, aralarında anlamlı farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesini amaçlamakta olup, buna göre araştırmanın amaç cümlesi “Müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeyleri çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere araştırma kapsamında cevaplar aranmıştır;

1. Müzik öğretmenleri adaylarının cinsiyet değişkenine göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Müzik öğretmenleri adaylarının sınıf değişkenine göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Müzik öğretmenleri adaylarının öğrenim görmekte oldukları üniversitelere göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Müzik öğretmenleri adaylarının gelir durumlarına göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik durumlarının belirlenmesine yönelik bilimsel çalışmaların sınırlı sayıda olması, doğrudan ilgili konuyla bağlantılı Türkiye’deki müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik durumlarının incelenmesine yönelik bilimsel bir tez çalışmasının yapılmamış olması araştırmanın hem özgünlüğü hem alana katkı sağlayacağı bakımından önemli varsayılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bu araştırma, müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte kalmış veya halen varlığını sürdüren bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama yaklaşım türlerinden iki veya ikiden fazla değişkenin birlikte değişim durumlarını ya da bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan türüne ilişkisel tarama yaklaşımı adı verilir. İlişkisel tarama ise karşılaştırma veya korelasyon yolu ile elde edilen ilişkiler olmak üzere iki türlü gerçekleştirilir (Karasar, 2000). Kaya (2012) betimsel-ilişkisel tarama modelindeki araştırmalarda bir durum ya da olay olduğu gibi betimlenmekte ve bu duruma sebep olan değişkenlerin ilişkisi, etkisi ve bunların dereceleri belirlenmekte olduğunu belirtirken,

Gürbüz ve Şahin, (2017 s.108) ilişkisel tarama modelinin, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin tespit edilmesi ve belirli değişkenler açısından anlamlı farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmakta olduğunu, ilişkisel tarama araştırmalarında korelasyon, regresyon ve farklılık testleri kullanılarak ilişkinin nedenleri açıklanmaya çalışıldığını belirtmişlerdir.

Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma kapsamında verilerin toplanmasında kullanılan ölçme aracına katılımcıların içtenlikle cevap verdikleri,
- Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalışmaya gönüllü olarak katıldıkları ve müzik öğretmeni adaylarının ölçek maddelerine cevap verebilecek düzeyde oldukları varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Örneklem olarak seçilen üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ile,
- İlgili Anabilim Dallarında 2019-2020 öğretim yılı güz ve bahar yarı yılları ile,
- 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz ve bahar yarı yılında öğrenim gören lisans 1. 2. 3. ve 4. sınıf müzik öğretmeni adayları ile,
- Araştırma ile doğrudan ya da dolaylı tez, makale, bildiri, seminer ve her türlü ulaşılan bilimsel kaynaklar ile sınırlandırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları oluşturmaktadır. Örneklemine ise, evreni mümkün olduğunca temsil etmesi bakımından Türkiye'nin 7 farklı coğrafi bölgesinin her birinden adı geçen anabilim dallarından birer örneklem seçilmiştir. Bu üniversiteler sırasıyla; Marmara Üniversitesi (Marmara Bölgesi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Ege Bölgesi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Akdeniz Bölgesi), Gazi Üniversitesi (İç Anadolu Bölgesi), Trabzon Üniversitesi (Karadeniz Bölgesi), Atatürk Üniversitesi (Doğu Anadolu Bölgesi) ve Harran Üniversitesi (Güney Doğu Anadolu Bölgesi) Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan 1. 2. 3. ve 4. sınıf müzik öğretmeni adaylarından oluşan 500'ü kadın, 357'si erkek müzik öğretmeni adayı olmak üzere toplam 857 müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Örneklemde yer alan üniversitelerin ilgili anabilim dallarında ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet, sınıf, üniversite ve aylık gelir durumlarına göre dağılımları tablolar şeklinde aşağıda verilmiştir;

Tablo 1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Erkek	357	41,7	41,7
Kadın	500	58,3	100,0
Toplam	857	100,0	

Ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde %58'inin kadın, %42'sinin erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıflarına Göre Dağılımları

Sınıf	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1	263	30,7	30,7
2	208	24,3	55,0
3	196	22,9	77,8
4	190	22,2	100,0
Toplam	857	100,0	

Ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıflara bakıldığında %31'inin 1. Sınıf, %24'ünün 2. Sınıf, %23'ünün 3. Sınıf ve %22'sinin 4. Sınıf olarak dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Olduğu Üniversiteye Göre Dağılımları

Üniversite	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
MAKÜ	118	13,8	13,8
TÜ	144	16,8	30,6
MSKÜ	103	12,0	42,6
MÜ	106	12,4	55,0
AÜ	125	14,6	69,5
HÜ	130	15,2	84,7
GÜ	131	15,3	100,0
Toplam	857	100,0	

Ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının %17'si Trabzon Üniversitesi, %15'i Harran Üniversitesi, %15'i Gazi Üniversitesi, %15'i Atatürk Üniversitesi, %14'ü Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, %12'si Marmara Üniversitesi ve %12'si Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmektedirler.

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

Aylık Gelir	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
300-599	274	32,0	32,0
600-899	226	26,5	58,3
900-1199	148	17,3	75,6
1200-üzeri	209	24,3	100,0
Toplam	857	100,0	

Ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının gelir durumları incelendiğinde %32'sinin 300-599TL arası aylık gelire sahip oldukları, %27'sinin 600-899TL, %17'sinin 900-1199TL ve %24'ünün 1200TL ve üzeri aylık gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında kullanılan Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu Schaufeli ve diğerleri (2002) tarafından geliştirilen, Çapri, Gündüz ve Gökçakan (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Maslach Tükenmişlik

Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF) likert tipi bir ölçek olup 13 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar ders taleplerinin neden olduğu, çeşitli yorgunluk ve sıkıntı durumlarını tanımlayan Tükenme (TÜK) alt boyutu 5 maddeden oluşurken, öğrencinin derslerinden zihinsel olarak uzaklaşma durumlarını tanımlayan Duyarsızlaşma (DUY) alt boyutu 4 maddeden oluşmakta, öğrencilerin akademik başarı durumlarını işaret edecek bir biçimde oluşturulan Yetkinlik (YET) alt boyutu ise 4 maddeden oluşmaktadır. Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF) çalışmasında 5'li derecelendirme (Hiçbir Zaman, Bazen, Genellikle, Çoğu Zaman, Her Zaman) biçimi kullanılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının demografik özelliklerine ilişkin bilgilerin Öğrenci Demografik Bilgi Formu ile toplanmıştır. Bu bilgi formunda müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet, eğitim gördüğü üniversite, sınıf, aylık gelir düzeyleri gibi demografik bilgiler yer almaktadır.

Verilerin Toplanması (İşlem Yolu)

Araştırmanın verilerini toplama işlemine geçmeden önce Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Komisyonundan gerekli etik izinler 18.10.2019 tarihinde 173 karar sayılı rapor ile alınmıştır. Gerekli etik izin alındıktan sonra araştırmanın veri toplama aşamasına geçilmiştir. Araştırmanın verilerinin toplanması aşamasında örnekleme yer alan üniversitelerin ilgili anabilim dallarında, pandemi sürecinin meydana getirdiği olumsuz durum ve koşulların da etkisi ile 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar yarıyollarında Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu ölçeği uygulanmış ve araştırma için gerekli verilerin toplanması sağlanmıştır. Verilerin toplanması pandemi koşullarının da etkisiyle imkânların elverdiği ölçüde eğitim öğretimin yüz yüze devam ettiği anabilim dallarında ölçek araştırmacı tarafından yüz yüze uygulanmış, pandemi tedbirlerinin hayata geçirilmesi ve Mart 2020 itibarıyla üniversitelerde uzaktan eğitime geçilmesi süreci sonrasında internet ve uzaktan iletişim araçları yoluyla ölçekler uygulanmış, verilerin sağlıklı ve yeterli ölçüde toplanılmasına özen gösterilmiştir.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmektedir. Ayrıca, ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkeni, Maslach tükenmişlik ölçeğinin tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutları ile karşılaştırılmış ve aralarındaki anlamlılık ilişkisi tablolar halinde sunulmuştur.

Tükenme Alt Boyutu ile Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetleri ile Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Varyans Homojenliği ve T-Testi Sonuçları

	Varyans Homojenliği Test			T-Testi Sonuçları	
	F	P	t	df	P
Tükenme	3,529	,061	-2,258	855	,024
				786,752	,023

(p>0.05)

Tablo 5 incelendiğinde varyansların homojenlik testinin anlamlılık değeri $p > 0,05$ olması varyansların eşit olarak dağıldığını göstermektedir. Üst satıra ait olan t-testi p değerini değerlendirildiğinde, $p > 0,02$ $0,05$ 'den küçük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre müzik öğretmeni adaylarının tükenme düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 500 kadın öğretmen adayının tükenmişlik alt boyutuna verdikleri cevapların puan ortalaması 2.342, araştırmaya katılan 357 erkek öğretmen adayının verdikleri cevapların puan ortalaması olan 2,168'den yüksek olduğundan dolayı kadın müzik öğretmeni adaylarının erkek müzik öğretmeni adaylarına göre daha fazla tükenme eğilimi gösterdikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Duyarsızlaşma Alt Boyutu ile Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetleri İle Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Varyans Homojenliği ve T-Testi Sonuçları

	Varyans Homojenliği Test			T-Testi Sonuçları	
	F	P	T	df	P
Duyarsızlaşma	,406	,524	-,436	855	,663
				750,054	,665

($p > 0,05$)

Tablo 6'ya bakıldığında varyansların homojenlik testinin anlamlılık değeri $p > 0,52 > 0,05$ olması varyansların eşit olarak dağıldığını göstermektedir. Üst satıra ait olan t-testi p değerinin ($0,67$) $0,05$ 'den büyük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 500 kadın ve 357 erkek müzik öğretmeni adayının duyarsızlaşma alt boyutunu oluşturan sorulara kadın öğretmen adayların verdikleri cevapların puan ortalamaları 1.858 olduğu, erkek öğretmen adayların verdikleri cevapların ise 1.824 olduğu belirlenmiştir. Bu veriler ışığında verilen cevapların birbirine yakınlığından dolayı anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Yetkinlik Alt Boyutu ile Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetleri ile Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Varyans Homojenliği ve T-Testi Sonuçları

	Varyans Homojenliği Test			T-Testi Sonuçları	
	F	P	t	Df	P
Yetkinlik	3,276	,071	-,918	855	,359
				798,197	,353

($p > 0,05$)

Tablo 7'ye göre varyansların homojenlik testinin anlamlılık değeri $p > 0,07 > 0,05$ olması varyansların eşit olarak dağıldığını göstermektedir. Üst satıra ait olan t-testi p değerinin ($0,36$) $0,05$ 'den büyük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre müzik öğretmeni adaylarının yetkinlik düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmektedir. Ayrıca, ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının sınıf değişkeni, Maslach tükenmişlik ölçeğinin tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutları ile karşılaştırılmış ve aralarındaki anlamlılık ilişkisi tablolar halinde sunulmuştur.

Tükenme Alt Boyutu ile Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının tükenme alt boyutu algıları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ve Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Sınıf	N	X	SS	F	P
Tükenme	1	263	2,0829	1,02099	7,094	,000
	2	208	2,2212	1,13680		
	3	196	2,2888	1,16323		
	4	190	2,5611	1,10887		
	Toplam	857	2,2695	1,11423		

(p<0.05)

Tablo 8'e göre p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayı tükenme düzeylerinin müzik öğretmeni adaylarının sınıflarına göre anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın hangi sınıflar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ile Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Sınıf (I)	Sınıf (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Tükenme	1	2	-,13826	,10230	,530
		3	-,20589	,10404	,197
		4	-,47816*	,10497	,000
	2	1	,13826	,10230	,530
		3	-,06762	,10975	,927
		4	-,33990*	,11064	,012
	3	1	,20589	,10404	,197
		2	,06762	,10975	,927
		4	-,27228	,11225	,073
	4	1	,47816*	,10497	,000
		2	,33990*	,11064	,012
		3	,27228	,11225	,073

Tablo 9'da görüldüğü gibi tukey testi verilerine göre sınıf ile tükenme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. 1.sınıflar ile 4.sınıflar (0,00) ve 2.sınıflar ile 4.sınıflar arasında (0,01) tükenme düzeylerinde anlamlı farklar bulunmaktadır. Ayrıca sırasıyla 1.sınıfların tükenme değer ortalamaları 2,08, 2.sınıfların 2,22, 3.sınıfların 2,28 ve 4.sınıfların 2,56 olduğundan dolayı müzik öğretmeni adaylarının sınıfları arttıkça tükenme düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

Duyarsızlaşma Alt Boyutu ile Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ve Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Sınıf	N	X	SS	F	P
Duyarsızlaşma	1	263	1,5209	1,02825	17,689	,000
	2	208	1,7512	1,05538		
	3	196	2,0115	1,18465		
	4	190	2,2224	1,06512		
	Toplam	857	1,8445	1,11153		

($p < 0.05$)

Tablo 10'a göre p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan müzik öğretmeni adaylarının sınıfları ile duyarsızlaşma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi sınıflar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ile Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Sınıf (I)	Sınıf (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Duyarsızlaşma	1	2	-,23029	,10025	,099
		3	-,49057*	,10195	,000
		4	-,70146*	,10287	,000
	2	1	,23029	,10025	,099
		3	-,26028	,10755	,074
		4	-,47117*	,10842	,000
	3	1	,49057*	,10195	,000
		2	,26028	,10755	,074
		4	-,21089	,10999	,221
	4	1	,70146*	,10287	,000
		2	,47117*	,10842	,000
		3	,21089	,10999	,221

Tablo 11'de görüldüğü gibi tukey testi verileri incelendiğinde sınıf ile duyarsızlaşma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. 1.sınıflar ile 3.sınıflar (0,00), 1.sınıflar ile 4.sınıflar (0,00) ve 2.sınıflar ile 4.sınıflar arasında (0,00) duyarsızlaşma düzeylerinde anlamlı farklar bulunmaktadır. 1.sınıfların duyarsızlaşma değer ortalamaları sırasıyla 1,52, 2.sınıfların 1,75, 3.sınıfların 2,01 ve 4.sınıfların 2,22 olduğundan dolayı müzik öğretmeni adaylarının sınıfları arttıkça duyarsızlaşma düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

Yetkinlik Alt Boyutu ile Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının yetkinlik ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkartmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 12. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ve Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Sınıf	N	X	SS	F	P
Yetkinlik	1	263	2,4468	,94557	12,776	,000
	2	208	2,9219	,84497		
	3	196	2,7908	,99014		
	4	190	2,8461	,86008		
	Toplam	857	2,7293	,93296		

(p<0.05)

Tablo 12 incelendiğinde p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayımüzik öğretmeni adaylarının sınıfları ile yetkinlik alt boyutu arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi sınıflar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıfları ile Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Sınıf (I)	Sınıf (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Yetkinlik	1	2	-,47511*	,08484	,000
		3	-,34405*	,08627	,000
		4	-,39928*	,08705	,000
	2	1	,47511*	,08484	,000
		3	,13106	,09101	,475
		4	,07582	,09175	,842
	3	1	,34405*	,08627	,000
		2	-,13106	,09101	,475
		4	-,05524	,09308	,934
	4	1	,39928*	,08705	,000
		2	-,07582	,09175	,842
		3	,05524	,09308	,934

Tablo 13 incelendiğinde tukey testi verilerine göre sınıf ile yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre; 1.sınıflar 2,44 değer ortalaması ile diğer sınıflara göre kendilerini daha az yetkin görmektedirler. Bu değer ikinci sınıflar için 2,92, üçüncü sınıflar için 2,79 ve dördüncü sınıflar için 2.84'tür. Yetkinlik alt boyutu tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutundan farklı olarak olumlu yapıda sorulardan oluştuğundan dolayı ortalama değerleri arttıkça tükenmişlik ve duyarsızlaşma eğilimi değil yetkinlik eğiliminin arttığı söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

"Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmektedir. Ayrıca, ölçek uygulanan müzik öğretmeni adaylarının üniversite değişkeni, Maslach tükenmişlik ölçeğinin tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutları ile karşılaştırılmış ve aralarındaki anlamlılık ilişkisi tablolar halinde sunulmuştur.

Tükenme Alt Boyutu ile Üniversite Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının tükenme ile üniversite değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 14. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Üniversite ve Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Üniversite	N	X	SS	F	P
Tükenme	MAKÜ	118	2,8966	,90232	39,080	,000
	TÜ	144	2,4847	1,11433		
	MSKÜ	103	2,9689	1,01199		
	MÜ	106	2,5755	,97461		
	AÜ	125	1,6816	,86064		
	HÜ	130	1,8446	1,04303		
	GÜ	131	1,6534	,97565		
	Toplam	857	2,2695	1,11423		

($p < 0.05$)

Tablo 14'e bakıldığında p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayı müzik öğretmeni adaylarının okudukları üniversite ile tükenme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi okullar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Üniversite ile Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Üniversite(I)	Üniversite(J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P	
Tükenme	MAKÜ	TÜ	,41189*	,12292	,015	
		MSKÜ	-,07232	,13349	,998	
		MÜ	,32114	,13247	,190	
		AÜ	1,21501*	,12706	,000	
		HÜ	1,05199*	,12587	,000	
		GÜ	1,24318*	,12564	,000	
		TÜ	MAKÜ	-,41189*	,12292	,015
	TÜ	MSKÜ	-,48421*	,12775	,003	
		MÜ	-,09075	,12669	,992	
		AÜ	,80312*	,12102	,000	
		HÜ	,64011*	,11976	,000	
		GÜ	,83129*	,11952	,000	
		MAKÜ	,07232	,13349	,998	
		MSKÜ	TÜ	,48421*	,12775	,003
	MÜ		,39346	,13696	,063	
	AÜ		1,28733*	,13173	,000	
	HÜ		1,12432*	,13058	,000	
	GÜ		1,31550*	,13036	,000	
	MÜ		MAKÜ	-,32114	,13247	,190
	MÜ		TÜ	,09075	,12669	,992
MSKÜ		-,39346	,13696	,063		
AÜ		,89387*	,13071	,000		
HÜ		,73086*	,12955	,000		
GÜ		,92204*	,12933	,000		
AÜ		MAKÜ	-1,21501*	,12706	,000	
AÜ		TÜ	-,80312*	,12102	,000	
	MSKÜ	-1,28733*	,13173	,000		

	MÜ	-,89387*	,13071	,000
	HÜ	-,16302	,12401	,845
	GÜ	,02816	,12377	1,000
HÜ	MAKÜ	-1,05199*	,12587	,000
	TÜ	-,64011*	,11976	,000
	MSKÜ	-1,12432*	,13058	,000
	MÜ	-,73086*	,12955	,000
	AÜ	,16302	,12401	,845
	GÜ	,19118	,12255	,708
GÜ	MAKÜ	-1,24318*	,12564	,000
	TÜ	-,83129*	,11952	,000
	MSKÜ	-1,31550*	,13036	,000
	MÜ	-,92204*	,12933	,000
	AÜ	-,02816	,12377	1,000
	HÜ	-,19118	,12255	,708

Tablo 15’de görüldüğü gibi tukey testine göre üniversite ile tükenme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında Gazi Ü. , Atatürk Ü. ve Harran Ü.’nde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının tükenme eğilimlerinin düşük olduğu, Trabzon Ü. ve Marmara Ü.’nde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının tükenme değer ortalamalarının sırasıyla 2,48 ve 2,57 değere sahip olduğu, Mehmet Akif Ersoy Ü. ile Muğla Sıtkı Koçman Ü.’de öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının tükenme eğilimlerinin 2,89 ve 2,96 puan ortalaması değerleri ile araştırmaya katılan üniversiteler arasında en fazla tükenme eğiliminin görüldüğü üniversiteler olduğu söylenebilir.

Duyarsızlaşma Alt Boyutu ile Üniversite Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma ile üniversite değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 16. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Üniversite ve Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Üniversite	N	X	SS	F	P
Duyarsızlaşma	MAKÜ	118	2,4343	,94305	30,526	,000
	TÜ	144	2,0122	1,17533		
	MSKÜ	103	2,3107	,87340		
	MÜ	106	2,3042	,98138		
	AÜ	125	1,2360	,92420		
	HÜ	130	1,4731	1,06123		
	GÜ	131	1,3397	1,03174		
	Toplam	857	1,8445	1,11153		

(p<0.05)

Tablo 16’ya göre p değeri (0,00) 0,05’den küçük olduğundan dolayı müzik öğretmeni adaylarının öğrenim görmekte üniversite ile duyarsızlaşma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi okullar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Üniversite ile Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçlar

	Üniversite(I)	Üniversite(J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Duyarsızlaşma	MAKÜ	TÜ	,42217*	,12563	,014
		MSKÜ	,12364	,13643	,972
		MÜ	,13008	,13540	,962
		AÜ	1,19832*	,12986	,000
		HÜ	,96125*	,12864	,000
	TÜ	GÜ	1,09463*	,12841	,000
		MAKÜ	-,42217*	,12563	,014
		MSKÜ	-,29853	,13056	,252
		MÜ	-,29209	,12948	,267
		AÜ	,77615*	,12368	,000
	MSKÜ	HÜ	,53908*	,12240	,000
		GÜ	,67246*	,12216	,000
		MAKÜ	-,12364	,13643	,972
		TÜ	,29853	,13056	,252
		MÜ	,00643	,13998	1,000
	MÜ	AÜ	1,07468*	,13464	,000
		HÜ	,83760*	,13346	,000
		GÜ	,97098*	,13324	,000
		MAKÜ	-,13008	,13540	,962
		TÜ	,29209	,12948	,267
	AÜ	MSKÜ	-,00643	,13998	1,000
		GÜ	1,06825*	,13359	,000
		HÜ	,83117*	,13241	,000
		GÜ	,96455*	,13218	,000
		MAKÜ	-,19832*	,12986	,000
	HÜ	TÜ	-,77615*	,12368	,000
		MSKÜ	-,07468*	,13464	,000
		MÜ	-,06825*	,13359	,000
		HÜ	-,23708	,12674	,501
		GÜ	-,10369	,12650	,983
	GÜ	MAKÜ	-,96125*	,12864	,000
		TÜ	-,53908*	,12240	,000
		MSKÜ	-,83760*	,13346	,000
		MÜ	-,83117*	,13241	,000
		AÜ	,23708	,12674	,501
	HÜ	GÜ	,13338	,12525	,938
		MAKÜ	-,109463*	,12841	,000
		TÜ	-,67246*	,12216	,000
		MSKÜ	-,97098*	,13324	,000
		MÜ	-,96455*	,13218	,000
	GÜ	AÜ	,10369	,12650	,983
		HÜ	-,13338	,12525	,938

Tablo 17’de görüldüğü gibi tukey testine göre üniversite ile duyarsızlaşma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu farkın MAKÜ ile TÜ, AÜ, HÜ ve GÜ arasında; TÜ ile MAKÜ, AÜ, HÜ ve GÜ arasında; MSKÜ ile AÜ, HÜ ve GÜ arasında; MÜ ile AÜ, HÜ ve GÜ arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Atatürk Ü., Gazi Ü. ve Harran Ü.’si müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma değer ortalamaları sırasıyla 1,23-1,33-1,47’tür. Atatürk Ü., Gazi Ü. ve Harran Ü.’de öğrenim gören müzik öğretmeni adayları en az duyarsızlaşma eğilimi gösterirken, 2,43 ile en yüksek değer ortalamasına sahip olan Mehmet Akif Ersoy Ü.’de öğrenim

görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının ise araştırmaya katılan üniversiteler arasından en fazla duyarsızlaşma eğilimi gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Yetkinlik Alt Boyutu ile Üniversite Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeylerine ilişkin yetkinlik alt boyutu ile üniversite değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 18. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Üniversite ve Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Üniversite	N	X	SS	F	P
Yetkinlik	MAKÜ	118	3,0403	,75247	44,815	,000
	TÜ	144	2,9653	,98441		
	MSKÜ	103	3,2840	,82623		
	MÜ	106	3,3066	,78246		
	AÜ	125	2,2440	,77607		
	HÜ	130	2,2231	,77837		
	GÜ	131	2,2519	,75670		
	Toplam		857	2,7293	,93296	

(p<0.05)

Tablo 18 incelendiğinde p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayı müzik öğretmeni adaylarının okudukları üniversite ile yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi okullar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Üniversite ile Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Üniversite(I)	Üniversite(J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Yetkinlik	MAKÜ	TÜ	,07498	,10133	,990
		MSKÜ	-,24373	,11004	,288
		MÜ	-,26635	,10920	,184
		AÜ	,79625*	,10474	,000
		HÜ	,81718*	,10376	,000
		GÜ	,78835*	,10357	,000
	TÜ	MAKÜ	-,07498	,10133	,990
		MSKÜ	-,31870*	,10531	,041
		MÜ	-,34133*	,10443	,019
		AÜ	,72128*	,09976	,000
		HÜ	,74220*	,09872	,000
		GÜ	,71337*	,09853	,000
	MSKÜ	MAKÜ	,24373	,11004	,288
		TÜ	,31870*	,10531	,041
		MÜ	-,02262	,11290	1,000
		AÜ	1,03998*	,10859	,000
		HÜ	1,06090*	,10764	,000
		GÜ	1,03207*	,10746	,000
	MÜ	MAKÜ	,26635	,10920	,184
		TÜ	,34133*	,10443	,019
MSKÜ		,02262	,11290	1,000	
AÜ		1,06260*	,10775	,000	
HÜ		1,08353*	,10679	,000	
GÜ		1,05470*	,10661	,000	

Yetkinlik	AÜ	MAKÜ	-,79625*	,10474	,000
		TÜ	-,72128*	,09976	,000
		MSKÜ	-1,03998*	,10859	,000
		MÜ	-1,06260*	,10775	,000
		HÜ	,02092	,10222	1,000
		GÜ	-,00791	,10203	1,000
	HÜ	MAKÜ	-,81718*	,10376	,000
		TÜ	-,74220*	,09872	,000
		MSKÜ	-1,06090*	,10764	,000
		MÜ	-1,08353*	,10679	,000
		AÜ	-,02092	,10222	1,000
		GÜ	-,02883	,10102	1,000
	GÜ	MAKÜ	-,78835*	,10357	,000
		TÜ	-,71337*	,09853	,000
		MSKÜ	-1,03207*	,10746	,000
		MÜ	-1,05470*	,10661	,000
		AÜ	,00791	,10203	1,000
		HÜ	,02883	,10102	1,000

Tablo 19'a göre tukey testi verileri üniversite ile yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın MAKÜ ile AÜ, HÜ, GÜ arasında; TÜ ile MSKÜ, MÜ, AÜ, HÜ ve GÜ arasında; MSKÜ ile TÜ, AÜ, HÜ ve GÜ arasında; MÜ ile TÜ, AÜ, HÜ ve GÜ arasında anlamlı farklılıklar vardır. Yetkinlik alt ölçeğinin en düşük değer ortalaması 2,22 ile Harran Üniversitesi olduğu için bu üniversitede öğrenim gören müzik öğretmenleri adayları diğer üniversitelere oranla düşük oranda kendilerini yetkin gördükleri, 3.30 değer ortalaması ile Marmara Üniversitesi ise araştırmaya katılan üniversiteler arasında kendilerini yüksek oranda yetkin gören müzik öğretmenleri adayları olduğu söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

"Müzik öğretmenleri adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında aylık gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmektedir. Ayrıca, ölçek uygulanan müzik öğretmenleri adaylarının aylık gelir durumu değişkeni, Maslach tükenmişlik ölçeğinin tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutları ile karşılaştırılmış ve aralarındaki anlamlılık ilişkisi tablolar halinde sunulmuştur.

Tükenme Alt Boyutu ile Aylık Gelir Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmenleri adaylarının tükenme ile aylık gelir durumu değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 20. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ve Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Aylık Gelir	N	X	SS	F	P
	300TL-599TL	274	2,0270	1,05122	6,813	,000
	600TL-899TL	226	2,4159	1,07980		
	900TL-1199TL	148	2,4189	1,10271		
Tükenme	1200TL-üzeri	209	2,3234	1,19110		
	Toplam	857	2,2695	1,11423		

(p<0.05)

Tablo 20'ye göre p değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayı tükenme düzeylerinin müzik öğretmeni adaylarının aylık gelir durumuna göre anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ile Tükenme Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi

Sonuçları					
	Gelir(I)	Gelir (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Tükenme	300-599	600-899	-,13826	,10230	,530
		900-1199	-,20589	,10404	,197
		1200 ve +	-,47816*	,10497	,000
	600-899	300-599	,13826	,10230	,530
		900-1199	-,06762	,10975	,927
		1200 ve +	-,33990*	,11064	,012
	900-1199	300-599	,20589	,10404	,197
		600-899	,06762	,10975	,927
		1200 ve +	-,27228	,11225	,073
	1200 ve +	300-599	,47816*	,10497	,000
		600-899	,33990*	,11064	,012
		900-1199	,27228	,11225	,073

Tablo 21'e ait tukey testi verilerine göre aylık gelir durumu ile tükenme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Grup ortalamalarının farklılaşmasında etkili olan düzey 300-599 TL'dir. Tüm gelir seviyeleri ile anlamlı olarak farklılaşmıştır. En düşük tükenme eğilimine sahip olan grubun aylık 300-599 TL geliri olan müzik öğretmeni adaylarının tükenme değer ortalamaları 2,02'dir. En çok tükenme eğilimi gösteren grup ise 2,41 değer ortalaması ile aylık 900-1199 TL gelire sahip olan müzik öğretmeni adayları olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Duyarsızlaşma Alt Boyutu ile Aylık Gelir Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma ile aylık gelir durumu değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 22. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ve Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü

Varyans Analizi (Anova) Sonuçları						
	Aylık Gelir	N	X	SS	F	P
Duyarsızlaşma	300-599	274	1,6150	,98432	5,906	,001
	600-899	226	1,9701	1,18600		
	900-1199	148	1,9679	1,05474		
	1200-üzeri	209	1,9222	1,18392		
	Toplam		857	1,8445	1,11153	

(p<0.05)

Tablo 22'ye göre p değeri (0,001) 0,05'den küçük olduğundan dolayı duyarsızlaşma düzeylerinin müzik öğretmeni adaylarının aylık gelir durumuna göre anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ile Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Gelir(I)	Gelir (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Duyarsızlaşma	300-599	600-899	-,35517*	,09903	,002
		900-1199	-,35294*	,11243	,009
		1200 ve +	-,30729*	,10122	,013
	600-899	300-599	,35517*	,09903	,002
		900-1199	,00223	,11654	1,000
		1200 ve +	,04788	,10576	,969
	900-1199	300-599	,35294*	,11243	,009
		600-899	-,00223	,11654	1,000
		1200 ve +	,04566	,11840	,981
	1200 ve +	300-599	,30729*	,10122	,013
		600-899	-,04788	,10576	,969
		900-1199	-,04566	,11840	,981

Tablo 23'de görüldüğü gibi tukey testi verilerine göre aylık gelir durumu ile duyarsızlaşma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Grup ortalamalarının farklılaşmasında etkili olan düzey 300-599 TL'dir. Tüm gelir seviyeleri ile anlamlı olarak farklılaşmıştır. En düşük duyarsızlaşma eğilimine sahip olan grubun aylık 300-599 TL geliri olan müzik öğretmeni adaylarının duyarsızlaşma değer ortalamaları 1,61'dir. En çok duyarsızlaşma eğilimi gösteren grup ise 1,97 değer ortalaması ile aylık 600-899 TL gelire sahip olan müzik öğretmeni adayları olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Yetkinlik Alt Boyutu ile Aylık Gelir Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının yetkinlik ile aylık gelir durumu değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan varyans homojenliği testi, ortalama, standart sapma ve tek yönlü varyans (ANOVA) testinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 24. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ve Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Aylık Gelir	N	X	SS	F	P
Yetkinlik	300-599	274	2,5347	,85789	9,867	,000
	600-899	226	2,7058	,97993		
	900-1199	148	3,0321	,93509		
	1200-üzeri	209	2,7955	,91612		
	Toplam	857	2,7293	,93296		

(p<0.05)

Tablo 24'e göre değeri (0,00) 0,05'den küçük olduğundan dolayı yetkinlik düzeylerinin müzik öğretmeni adaylarının aylık gelir durumuna göre anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu görmek amacıyla uygulanan tukey testine ait bulgular tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aylık Gelir Durumu ile Yetkinlik Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Gelir (I)	Gelir (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Yetkinlik	300-599	600-899	-,17108	,08256	,163
		900-1199	-,49742*	,09373	,000
		1200 ve +	-,26078*	,08438	,011
	600-899	300-599	,17108	,08256	,163
		900-1199	-,32634*	,09716	,005
		1200 ve +	-,08970	,08817	,739
	900-1199	300-599	,49742*	,09373	,000
		600-899	,32634*	,09716	,005
		1200 ve +	,23664	,09871	,078
	1200 ve +	300-599	,26078*	,08438	,011
		600-899	,08970	,08817	,739
		900-1199	-,23664	,09871	,078

Tablo 25’de görüldüğü gibi tukey testi verilerine göre aylık gelir durumu ile yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının yetkinlik düzeylerinin belirlenmesinde gelir durumunun grup ortalamaları anlamlı ölçüde farklılaşmaktadır. Grup ortalamalarını farklılaştıran düzeyler, 300-599TL ile 900-1199TL ve 1200TL üzeri; 600-899TL ile 900-1199TL arasındadır. Yetkinlik değer ortalaması 2,54 ile aylık geliri 300-599TL olan müzik öğretmeni adayları yetkinlik olarak en düşük seviyedeysen, aylık geliri 900-1199TL arasında olan müzik öğretmeni adaylarının 3,03 ile en yüksek yetkinlik eğilimi gösterdikleri söylenebilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun istatistiksel analizler ışığında ulaşılan sonuçlar tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında ölçülmüştür. Tükenme alt boyutu t-testi p değeri (0,024), duyarsızlaşma alt boyutu t-testi p değeri (0,663), yetkinlik alt boyutu t-testi p değeri (0,359) olduğu belirlenmiş ve tükenme alt boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, kadın müzik öğretmeni adaylarının erkek müzik öğretmeni adaylarına oranla daha fazla tükenme eğilimi gösterdikleri sonucu elde edilmiştir. Kadın müzik öğretmeni adaylarının erkek müzik öğretmeni adaylarına oranla daha fazla tükenme eğilimi göstermeleri kadınlardaki duygusal yoğunluğun, iş sorumluluğunun ve hayata daha fazla disiplinler şekilde yaklaşmalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında ise anlamlı bir farka ulaşılamamıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun istatistiksel analizler ışığında ulaşılan sonuçlar tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında ölçülmüştür. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerinin anlamlı bir

şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla Anova testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda müzik öğretmeni adaylarının sınıflarına göre tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucu tespit edilmiştir. Tukey testi sonuçlarına göre müzik öğretmeni adaylarının sınıf kademesi artıkça tükenme düzeylerinin de arttığı ve bu sonuç doğrultusunda 4.sınıfta okuyan müzik öğretmeni adaylarının diğer sınıflardaki müzik öğretmeni adaylarına göre daha fazla tükenme ve duyarsızlaşma eğilimi gösterdiği, 2.sınıfta okuyan müzik öğretmeni adaylarının ise diğerlerine göre daha fazla yetkinlik eğilimi göstererek grup ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun istatistiksel analizler ışığında ulaşılan sonuçlar tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında ölçülmüştür. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, okudukları üniversite değişkeninin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla Anova testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda müzik öğretmeni adaylarının okudukları üniversiteye göre tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt ölçeklerinde anlamlı fark bulunmuştur. En fazla tükenme eğilimi gösteren üniversite; MSKÜ ($X=2,9689$), en fazla duyarsızlaşma eğilimi gösteren üniversite; MAKÜ ($X=2,4343$) ve en fazla yetkinlik eğilimi gösteren üniversite ise MÜ ($3,3066$) olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar incelendiğinde; Türkiye’de kurulmuş en eski ve köklü müzik öğretmenliği yetiştiren programların başında gelen ve yetkinlik açısından incelendiğinde örnekleme yer alan köklü üniversitelerin yetkinlik alt boyutu ortalamaları beklenildiği gibi sıralanmaktadır. Buradan yola çıkılarak akademik olarak uzun süredir faaliyetlerini sürdüren üniversitelerin ilgili bölümlerindeki müzik öğretmeni adayları yeni kurulan üniversitelerin ilgili bölümlerindeki müzik öğretmeni adaylarına oranla kendilerini daha fazla yetkin hissettikleri ve bunun doğal bir sonuç olduğu düşünülebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında aylık gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun istatistiksel analizler ışığında ulaşılan sonuçlar tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında ölçülmüştür. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, gelir durumu düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla Anova testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda müzik öğretmeni adaylarının gelir durumuna göre tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt ölçeklerinde anlamlı farklılıklar olduğu sonuçları elde edilmiştir. 300-599 TL gelire sahip müzik öğretmeni adayları en az tükenme ve duyarsızlaşma eğilimi gösterirken, 900-1199 TL gelire sahip müzik öğretmeni adayları ise en fazla yetkinlik eğilimi gösteren grup olarak farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ışığında düşük gelir düzeyine sahip müzik öğretmeni adaylarının gelecek beklentileri, aileye duyulan sorumluluk, lisans eğitimlerini zamanında tamamlamak ve ekonomik gelir elde edebilme çabası, ekonomik kaygılar, mesleklerine atanamama ve başaramama endişeleri vb. birçok psikolojik, duygusal, sosyolojik ve ekonomik nedenlerden kaynaklı olabileceği düşünülebilir. Bunun yanında yüksek gelire sahip müzik öğretmeni adaylarının ise ekonomik ve sosyal imkânlarının yüksek olmasından kaynaklı özgüvenleri, çalışma ortamı, materyal, araç gereç, donanım

yönleriyle yeterli kadar maddi kaynaklara sahip olması, gelecek endişelerinin diğer gelir gruplarına oranla daha düşük olması yüksek gelire sahip müzik öğretmeni adaylarını daha fazla kendilerini yetkin hissedebilmelerine neden olabileceği düşünülebilir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı ölçüldüğünde, müzik öğretmeni adaylarının tükenme düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına oranla daha fazla tükenme eğilimi gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeylerinde de istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde, Şentürk (2016) öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerini araştırdığı yüksek lisans tezinde, bu araştırmadan farklı olarak tükenmişlik ölçeğinin duyarsızlaşma alt boyutunda öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farka ulaşırken diğer alt boyutlarında anlamlı farklılığa ulaşamamıştır. Ören ve Türkoğlu (2006), öğretmen adaylarında tükenmişliği araştırdıkları makalede, bu araştırma ile benzer olarak tükenmişlik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklara ulaşmıştır. Duygusal tükenmişlik boyutunda kadın öğrencilerin daha çok tükenmişlik gösterdiği, kişisel başarı ve duyarsızlaşma boyutunda erkek öğrencilerin daha çok tükenmişlik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Balkıs vd. (2011), tükenmişliğin öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisini inceledikleri makalede, bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Tükenmişliğin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığıyla ilgili analiz sonuçları erkek öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin kız öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinden daha yüksek olduğu yönündeki sonuçlara ulaşmış, yine bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşan Salmela vd. (2008), üniversite çalışmaları sırasındaki başarı stratejileri ve öngörülen erken kariyer tükenmişliği bağlılıkları makalesinde, tükenmişlik düzeyinin erkek öğrencilerde daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Akıl ve Yazar (2014), üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiş oldukları makalede, bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşmışlardır. İngilizce hazırlık sınıfı kız ve erkek öğrencilerinin MTE-ÖF' den aldıkları puanlarda duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen tükenme alt boyutu düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkek öğrencilerin tükenmişliği kız öğrencilerden daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Akdeniz (2019), fen bilgisi öğretmen adaylarının tükenmişlik ve KPSS kaygı düzeylerini araştırdığı yüksek lisans tezinde bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşmıştır. Hem tükenmişlik hem de KPSS kaygı düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Tümkaya (2010) ve Çavuşoğlu (2009), sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerini inceledikleri makalelerinde, bu araştırma sonuçlarından farklı olarak cinsiyet değişkeni ile tükenmişlik arasında anlamlı bir farka ulaşamamışlardır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı ölçüldüğünde, tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark

olduğu tespit edilmiş, 1. sınıftan 4. sınıfa kadarki sürede müzik öğretmeni adaylarının kademeli olarak tükenmişlik boyutlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bekir vd. (2012), eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerini araştırdıkları makalede, bu araştırmanın sonuçları ile benzer sonuçlara ulaşılmıştır. 4. sınıfta okuyan öğrencilerin 1. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha fazla tükendikleri sonucuna varmışlardır. Şentürk (2016), öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesini araştırdığı yüksek lisans tezinde, bu araştırma sonuçları ile paralel sonuçlar elde etmiştir. Alt boyutlar ve genel tükenmişlik açısından incelendiğinde her üç alt boyutta ve genel tükenmişlikte sınıf düzeyi arttıkça tükenmişlik düzeyinin anlamlı olarak arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Balkıs vd. (2011), tükenmişliğin öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisinin incelendiği makalede, bu araştırma sonuçları ile benzer sonuçlar elde etmiştir. Öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılaştığı, araştırma sonuçları 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinin 1. ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Tükenmişliğin alt boyutları açısından bakıldığında, 3.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma ve düşük akademik yeterlik düzeylerinin diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Küçüksüleymanoğlu ve Onuray Eğilmez (2013), müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeylerini araştırmış ve Uludağ Üniversitesi'nde uygulanan araştırmada araştırma sonuçlarından farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Birinci sınıf öğrencilerinin duyarsızlaşma ve tükenme alt boyutlarında tükenmişlik düzeyinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu, yetkinlik alt boyutunda ise sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin kendilerini yetkin hissetme düzeylerinin azaldığı belirlenmiştir. Galan (2011) İspanya'daki tıp öğrencilerindeki tükenmişlik riskini araştırdıkları makalede, araştırma ile benzer sonuçlar elde etmişlerdir. 6. sınıfta okuyan tıp öğrencilerinin 3. sınıfta okuyan tıp öğrencilerine oranla daha fazla tükenmişlik riski yaşadığı belirlenmiştir. Tansel (2015), üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiş ve bu araştırma sonuçları ile paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Hazırlık sınıfında oku-yan öğrencilerin tükenmişlik ve duyarsızlaşma puanlarının üst sınıflardaki öğrencilerden düşük olduğu görülmüş-tür. Sınıf düzeyi arttıkça tükenmişlik düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Gündüz vd. (2012) üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini araştırdıkları makalede, yine bu araştırma sonuçları ile paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Sınıf seviyesi değişkenine göre öğrenci tükenmişlik puanları, birinci sınıfta okuyan öğrencilerin tükenmişlik ve duyarsızlaşma puanlarının üst sınıflardaki öğrencilerden düşük olduğu, öğrencilerin sınıf atladıkça tükenmişlik düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı ölçüldüğünde, tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Önder vd. (2020), okul öncesi öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerini inceledikleri makalede, devlet üniversitelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin özel üniversitelerdeki öğrencilere duyarsızlaşma ve tükenme alt boyutuna göre daha fazla tükenmişlik yaşadıklarını göstermektedir. Yetkinlik alt boyutunda ise iki grup arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Özbal vd.

(2018), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiş ve bu araştırma sonuçları ile benzer sonuçlar elde etmiştir. Üniversiteler arasında tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu, tükenme alt boyutunda Kastamonu Üniversitesi ile Afyon Kocatepe Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi öğrencileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmış. Duyarsızlaşma alt boyutuna ilişkin sonuçlarda ise Kastamonu Üniversitesi ile Afyon Kocatepe Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi öğrencileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri arasında aylık gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı ölçüldüğünde, tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şentürk (2016), öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesini araştırdığı yüksek lisans tezinde, bu araştırmanın sonuçlarından farklı olarak genel tükenmişlik ve alt boyutlarında, tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik alt boyutlarında harçlığını yetersiz bulan öğretmen adaylarının daha fazla tükendiğini tespit etmiştir. Çavuşoğlu (2009), sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerini incelemiş ve bu araştırma sonuçlarına farklı sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeyleri, algıladıkları sosyo-ekonomik düzeye göre farklılık göstermektedir. Kendini alt sosyo-ekonomik düzeyde algılayanların orta sosyo-ekonomik düzeyde algılayanlara göre tükenmişlik düzeyleri yüksek olduğu, yapılan araştırma sonuçları sosyo-ekonomik düzey arttıkça tükenmişliğin azaldığı sonucunu vermektedir. Akıl (2014), üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiş ve bu araştırma sonuçlarından farklı sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgularda, öğrencilerin aylık elde ettikleri harçlık miktarına göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farka ulaşılmamıştır. Ören ve Türkoğlu (2006), öğretmen adaylarında tükenmişliği araştırdıkları makalede, araştırma sonuçlarından farklı olarak, öğretmen adaylarının tükenmişlik tutumları sosyo-ekonomik düzey açısından değerlendirildiğinde duygusal tükenme, kişisel başarı ve duyarsızlaşma alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

ÖNERİLER

Araştırma bulguları, sonuçları ve alan yazında araştırma ile ilgili bilimsel çalışmalar incelenerek aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmanın örneklemini genişletilebilir, daha çok sayıda müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik durumları ölçekler yoluyla tespit edilebilir,
- Tükenmişlik ölçeğinin alt boyutlarından olan müzik öğretmeni adaylarının yetkinlik düzeyleri, kendine güven, kendini öğretmen olarak görme, alanında birikim sahibi olarak yetkinlik durumuna sahip olabilmek yetisi ilgili bölümlerde hem gerekli öğretim programları hem gerekli araç, gereç, materyal ve donanımlar hem de ilgili

öğretim elemanları tarafından sağlanabilir, öğrencilerin özgüvenlerinin artırılması ve mesleki birikimlerinin çoğaltılması sağlanabilir,

- İlgili literatür incelendiğinde üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerine yönelik sınırlı araştırma mevcut olduğundan araştırmacılara sözü edilen konuya ilişkin çalışmalar yapmaları önerilebilir,
- Yapılacak olan araştırmalarda tükenmişliğin nedenleri ve sonuçları incelenebilir,
- Farklı eğitim kademelerindeki (ilköğretim, lise gibi) öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri ele alınabilir,

ETİK METNİ

Araştırmanın verilerini toplama işlemine geçmeden önce Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Komisyonundan gerekli etik izinler 18.10.2019 tarihinde 173 karar sayılı rapor ile alınmıştır. Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu araştırmada birinci yazarın katkı oranı %50'dir. İkinci yazarın katkı oranı%50'dir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, A. (2019). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının tükenmişlik ve kpss kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Akıl, E. Y. (2014). Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(6), 51-67. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/147673>
- Aypay, A. E. (2011). Lise öğrencilerinin derse katılmaya motive olmaları ile okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 26-44. <https://doi.org/10.21764/EFD.08095>
- Balkıs, M. , Duru, D. E. , Buluş, Y. M. & Duru, Y.S. (2011). The prevalence of burnout among prospective teachers, it's relation with demographic variables and academic achievement. *Pamukkale University, Journal of Faculty Education*, 29(29), 151-165. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11114>
- Balogun, J. A. M. (1996). Academic performance is not a viable determinant of physical therapy student's burnout. *Percaptual and Motor Skills*, 83(1), 21-22. <https://doi.org/10.2466Fpms.1996.83.1.21>
- Bekir, H. Ş. (2012). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 18-32. <https://dergipark.org.tr>
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-107. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153174>
- Campos, J. A. (2012). Burnout syndrome among dental students. *National Library of Medicine*, 15(1), 65-155. <https://doi.org/10.1590/s1415-790x2012000100014>

- Çapri, B. , Gündüz, B. , & Gökçakan, Z. (2011). Maslach tükenmişlik envanteri-öğrenci formu'nun (MTE-ÖF) türkçe'ye uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 134-147. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423874835.pdf>
- Çavuşoğlu, İ. (2009). *Sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Dews, C. B. (1989). Student musician's personality styles, stresses and coping patterns. *Sage Journals, Psychology of Music*, 17(1), 37-47. <https://doi.org/10.1177%2F0305735689171004>
- Diken, Ö. (2019). *Flüt eğitiminde başlangıç metodları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Galan, F. , Sanmartin, A. & Polo, J. (2011). Burnout risk in medical students in spain using the maslach burnout inventory-student survey. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, (84), 453-459. <https://doi.org/10.1007/s00420-011-0623-x>
- Gündüz, B. , Çapri, B. , & Gökçakan, Z. (2012). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 38-55. <https://dergipark.org.tr>
- Gürbüz, S. i. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (4.Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi* (10.Basım). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. B. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134.
- Küçüksüleymanoğlu, R. , & Onuray Eğilmez H. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri: Uludağ üniversitesi örneği. *International Journal of Social Science*, 6(3), 905-923. <https://doi.org/10.9761>
- Maroco, J. (2012). Defining the student burnout construct: A structural analysis from three burnout inventories. *Psychological Reports: Sage Journals*, 111(3), 814-830. <https://doi.org/10.2466/14.10.20>
- Maslach, C. (1997). *Reversing burnout*. Stanford Social Innovation Review.
- Maslach, C. (1997). *The truth about burnout*. Stanford Social Innovation Review.
- Maslach, C. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2(2), 99-113. <https://doi.org/10.1002/job.4030020205>
- Orzel, H. J. (2010). *Undergraduate music student stress and burnout* [Unpublished master thesis]. San Jose State University.
- Önder, A. C. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının tükenmişlik ve yabancılaşma düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Katamonu Eğitim Dergisi*, 28(1), 202-219. <https://doi.org/10.24106>
- Ören, N. & Türkoğlu, H. (2006). Öğretmen adaylarında tükenmişlik. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 1-10. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/217333>
- Özbal, A. F. , Eski, T. & Ektirici, A. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1), 96-105. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/455084>

- Özer, S. (2017). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dalı öğretim programında uygulanan viyolonsel eğitiminde türk eserlerinin yerinin ve gerekliliğinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Salmela, A. K. , Tolvanen, A. , & Nurmi, J. E. (2009). Achievement strategies during university studies predict early career burnout and engagement. *Journal of Vocational Behavior*, 75(2), 162-172. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2009.03.009>
- Salmela, A. K. , Kiuru, N. , & Nurmi, J. E. (2008). The role o educational track in adolescents school burnout: A longitudinal study. *British Journal of Educational Psychology*, 78(4), 663-689. <https://doi.org/10.1348/000709908X281628>
- Schaufeli, W. B. (1994). Burnout among nurses: A polish-dutch comparison. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 25(1), 95-113. <https://doi.org/10.1177%2F0022022194251006>
- Schaufeli, W. , & Enzmann, D. (1998). *The burnout companion to study and practice: a critical analysis: A Critical Analysis* (1st ed.). CRC Press. <https://doi.org/10.1201/9781003062745>
- Schaufeli, W. B. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-Culturel Psychology*, 33(5), 464-481. <https://doi.org/10.1177%2F0022022102033005003>
- Schaufeli, W. B. , Leiter, M. B. , & Maslach, C. (2009). *Burnout: 35 years old research and practice*. The Career Development International, 14(3), 204-220. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1108>
- Schaufeli, W. B. , Salanova, M. , Gonzalez-R. , V. , & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71-92. <https://doi.org/10.1023/A:1015630930326>
- Şentürk, Z. (2016). *Öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ahi Evran Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Tansel, B. (2015). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 241-268. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/265591>
- Tümekaya, S. (2010). Sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 468-481. <https://dergipark.org.tr>
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Üstün, E. (2010). *Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi ana bilim dallarında uygulanmakta olan bireysel çalgı flüt eğitiminde karşılaşılan teknik problemlerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Yang, H. J. (2004). Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrollment programs in Taiwan's technical-vocational colleges. *International Journal of Educational Development*, 24(3), 283-301. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2003.12.001>
- Yıldırım, Z. A. (2019). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi (Karadeniz bölgesi örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
-